

TÜSİAD KONJONKTÜR

DEĞERLENDİRME

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

PARA-DOKS

SAYI 12

NİSAN 2006

Genel Değerlendirme

Dış Ekonomik Gelişmeler

Büyüme ve İstihdam

Fiyat Düzeyi

Bütçe ve Para Politikaları

Ödemeler Dengesi

Tahmin ve Beklentiler

sayfa 1-8

Tablolar

Üretimi ve Fiyatlar

Sektörel Üretim

Enflasyon

Ödemeler Dengesi

Konsolide Bütçe

Parasal Gelişmeler

Milli Gelir

İşgücü Piyasası

sayfa 9-16

Grafikler

Uluslararası Göstergeler

Milli Gelir

Sanayi Üretimi

Parasal Koşullar

İmalât Sanayii

Bütçe Gelişmeleri

Cari İşlemler Dengesi

Parasal Gelişmeler

Para Politikaları

Dış Ticaret

sayfa 17-29

2006 Yılı

Senaryosu

sayfa 30

TÜSİAD KONJONKTÜR

DEĞERLENDİRME

www.tusiad.org

adresinde sunulmaktadır.

Genel Değerlendirme

Para politikasının daha dikkatli izleneceği bir döneme girilmektedir.

2002 yılı başından 2005 yılı sonuna kadar geçen dönemde %35, yıllık ortalamada ise %7.5 büyüyen Türkiye ekonomisinde kişi başına milli gelir, nominal olarak 2,239 dolardan 5,074 dolara çıkmıştır. Bu büyük başarının ardındaki en önemli etmen, fiyat istikrarı yolunda atılan kararlı adımlar olmuştur. Bu nedenle, yüksek ve sürdürülebilir büyüme oranlarının önümüzdeki dönemde de devam edebilmesi, fiyat istikrarını sağlayabilecek para ve maliye politikalarının devamına bağlıdır. Özellikle para politikalarının, talep artışını destekleyecek şekilde gelişmesi, istikrarlı büyümenin sağlanmasını engelleyebilecektir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) başkanlığına atama yapılmasının bir aydan fazla zaman alması, enflasyon hedeflemesi sistemi gibi TCMB'nin güvenilirliğine yakından bağlı bir sistemde yaşanmaması gereken bir gelişmeydi. Diğer taraftan hükümetin, para politikasının seyrinin değişmeyeceğine yönelik açıklamaları da TCMB'nin bağımsız yapısı dikkate alındığında, izlenecek politikalar üzerindeki kuşkuyu gidermeye yetmemiştir. Bundan böyle, para politikasında izlenecek tutum yerli ve yabancı piyasa oyuncuları tarafından dikkatle takip edilecektir. Bu noktada, kriz sonrasında fiyat istikrarına ulaşma doğrultusunda elde edilen kazanımların devamı açısından faiz ve kur politikasında değişiklikler risk yaratabilecektir.

TCMB'nin faiz kararlarında temkinli davranacağı tahmin edilmektedir.

Faiz kararlarında orta vadeli enflasyon hedefine odaklanan TCMB'nin yılsonu nokta enflasyon hedefine ulaşabilme

"Kaptanın ustalığı durgun denizde belli olmaz."

Lukianos

olasılığının giderek azaldığı düşünülmektedir. Kira artışlarının TÜFE artışının oldukça üzerinde seyretmesi, lokanta ve hizmet fiyat artışlarının istikrarlı seyri ve petrol fiyat artışlarının ulaştırma fiyatlarını olumsuz etkilemesi, fiyat istikrarının sağlanmasında risk oluşturmaya devam etmektedir. Orta vadeli enflasyon seyrinin tahmin edilmesine yönelik kullanılan özel kapsamlı TÜFE göstergeleri, yılbaşından itibaren yükselme eğilimi içerisindedir. Son dört yılda, fiyatları rekabete açık piyasalarda belirlenen ürün fiyatlarındaki artış hızının azalması, hizmet grubundaki katılığa rağmen enflasyonun düşmesine olanak sağlamaktaydı. Ancak önümüzdeki dönemde, yüksek iç talep artışının; mal fiyatlarındaki olumlu seyrin devamını engelleyebileceği düşünülmektedir.

Cari işlemler açığındaki genişleme giderek hızlanmaktadır.

2005 yılında 23 milyar dolar açık veren cari işlemler dengesi, 38.5 milyar dolarlık net sermaye girişi ve net hata noksan kalemindeki 2.4 milyar dolarlık fazla ile finanse edilmiş ve bu gelişmelere paralel olarak rezervler 17.8 milyar dolar artmıştır. Yüksek sermaye girişleri cari işlemler açığını kapatmakla kalmayıp; IMF kredilerinin geri ödemesinin yapıldığı bir dönemde, rezervlerin önemli miktarda artmasını sağlamıştır. Sermaye hareketlerinin özel kesim ve bankacılık kesiminin uzun vadeli borçlanmasıyla sağlanması, doğrudan yatırımlarda görülen artış, cari işlemler açığının spekülatif sermaye hareketleriyle finanse edildiği yönündeki endişeleri ortadan kaldırmaktadır. Mevcut eğilim 2006 yılının ilk aylarında da devam etmiş ve 11 milyar doların üzerinde sermaye girişi yaşanmıştır. Yıllık bazda cari işlemler açığı ise 25 milyar doları aşmıştır. Dış finans-

man koşullarındaki iyileşmenin bir sonucu olan cari işlemler açığımızın uluslararası sermaye hareketlerine olan duyarlılığı önemli ölçüde yükselmiştir. Bu durum, cari dengenin kontrolünün giderek daha dışsal bir unsur haline gelmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla, iç veya dış piyasalarda oluşabilecek bir dalgalanmanın yansıması olarak sermaye hareketlerindeki olası çıkışların hızı ve miktarının ekonomi genelindeki dengeler üzerindeki belirleyici etkisi giderek daha kritik boyutlara ulaşmaktadır.

2005 yılında, doğrudan yabancı sermaye girişi rekor kırmıştır.

Uzun vadeli ve sağlıklı bir finansman kaynağı olan doğrudan yabancı sermaye girişleri, cari işlemler açığının sürdürülebilirliği açısından en önemli kaynak olarak düşünülmektedir. 2005 yılında, doğrudan sermaye yatırımlarında, daha önce ulaşılmamış bir seviye ile 9.7 milyar dolarlık giriş yaşanmıştır. Özellikle 2005 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren belirginleşen sermaye girişleri, bankacılık başta olmak üzere hizmet sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Ortaklık veya satın almalar yoluyla giriş yapan doğrudan yabancı sermaye, bankalar ve özel sektörün dış borçlanmasının ardından en yüksek üçüncü finansman kaynağı durumuna ulaşmıştır. Böylece 2005 yılında, cari açığın %42'si doğrudan yabancı sermaye girişi ile finanse edilmiştir.

Özelleştirme gelirlerinin bütçe finansmanında bu yıl da önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

2005 yılında en önemli bütçe finansman kalemlerinden biri özelleştirme gelirleri olmuştur. 2 milyar YTL'yi geçen gelirin 1.5 milyar YTL'lik kısmı bütçe finansmanında kullanılmak üzere Hazine'ye aktarılmıştır. 2005 yılında Hazine'nin finansman ihtiyacının yaklaşık dörtte birini karşılayan özelleştirme gelirlerinin 2006 yılında ise 7 milyar YTL civarında olması ve finansman ihtiyacının %60'a yakını

karşılması beklenmektedir. Bu gelişme 2006 yılında Hazine'nin borçlanma ihtiyacını azaltabilmesine ve borçlanmaya giderken daha rahat pozisyon almasına olanak sağlayacaktır.

I. Dış Ekonomik Gelişmeler

Enerji fiyatlarındaki artışa rağmen dünya ekonomisi büyüme eğilimini korumuştur.

Son iki yıldır ham petrolün ve beraberinde doğal gaz gibi diğer enerji ürünlerinin fiyatlarındaki artışa rağmen dünya ekonomisi beklenenden daha hızlı büyümüştür. Son olarak IMF tarafından yayımlanan verilerde 2006 yılı için dünya genelinde büyüme oranı %4.8 olarak revize edilmiştir. 2006 yılı itibarıyla gelişmiş ülkelerin çoğunda bir önceki yıla oranla hem tüketici güveninin hem de yatırım eğilimlerinin güçlendiği görülmektedir. Cari dengesindeki kötüleşmeye rağmen ABD ekonomisinin 2006 yılında %3-%3.5 arasında büyüyerek dünya ekonomisinin sürükleyici gücü olmaya devam etmesi beklenmektedir. 2005 yılı ikinci yarısı itibarıyla toparlanmaya başlayan Avrupa ekonomisinde son çeyrekte büyüme biraz yavaşlamış ve yıllık büyüme %1.4 olarak gerçekleşmiştir. Dördüncü çeyrekteki geçici yavaşlamanın başlıca nedenleri arasında hanehalkı tüketiminin ve net ihracatın azalması gelmektedir. Japon ekonomisi 2005 yılında bir önceki yılın üstünde bir büyüme performansı sergileyerek %2.7 büyümüştür. Canlılığın temelinde işgücü piyasasındaki olumlu gelişmeler ve özel yatırım harcamalarında az da olsa bir artışın başlaması yatmaktadır. Diğer gelişmekte olan ülkeler için de 2005 yılı genel olarak olumlu geçmiştir. Latin Amerika ülkeleri 2005 yılını %4.3'lük bir büyüme oranıyla tamamlarken, gelişmekte olan Asya ülkelerinin 2005 yılı ortalama büyüme oranı %8.2 olmuştur.

Gelişmekte olan ülkelerin sıkı maliye politikalarını başarıyla sürdürmeleri bu ülkelerin uluslararası piyasalardan borçlanmalarını kolaylaştırmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin çoğu artan küresel likiditeden ve ihracatçısı oldukları emtia ürünlerinin fiyatlarındaki artışlardan, mali görünümünü iyileştirecek şekilde yararlanmışlardır. Latin Amerika ülkelerinden Venezüella, Kolombiya ve Şili gibi ülkeler petrol ve metal ürünlerinin fiyat artışıyla, Arjantin ve Uruguay gibi ülkeler de tarım ürünlerinin fiyat artışıyla önemli ihracat geliri elde etmiştir. Gelişmekte olan Asya ekonomileri ise dünya genelinde artan yarı iletken ve teknoloji ürünleri talebiyle ihracat gelirlerini artırmıştır. Asya ülkelerinin 2005 yılının ikinci döneminden itibaren ihracat gelirlerinin artmasının ardındaki diğer bir neden de genel olarak gelişmiş ülkelerin çoğunda yavaş yavaş artmaya başlayan özel yatırımlardır. Tasarruf oranı diğer bölgelere göre yüksek olan Asya ekonomilerinde bu gelirlerin çok azı yatırıma yönelmiş, hatta 2005 yılının ikinci yarısında gelişmekte olan Asya ekonomilerinin genelinde özel yatırım harcamalarında bir miktar yavaşlama gözlenmiştir. Latin Amerika ülkeleri ise elde ettikleri gelirin bir kısmını borç geri ödemelerinde kullanmış ve mali görünümünde önemli iyileşme kaydetmişlerdir.

Gelişmiş ülkelerde kısa dönem faiz oranlarının artması beklenmemektedir.

Hem Euro bölgesi hem de ABD ekonomisinde büyüme 2005 yılının dördüncü çeyreğinde yavaşlamasına rağmen 2006 yılı itibarıyla tekrar canlılık göstermiştir. Mart ayı başında Avrupa Merkez Bankası (ECB), aynı ayın sonunda ise FED faiz oranlarını çeyrek puan artırmıştır. Böylece Euro bölgesi kısa dönem faiz oranı %2.5'e çıkarken, Amerika için aynı oran %4.75 olmuştur. Faiz artırımına

gidilmesinin ardında talep canlılığının kontrol edilmesi ve enerji fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkisinin hafifletilmesi olduğu açıklanmıştır. Bununla birlikte Nisan ayı itibarıyla FED daha fazla faiz artırımına gidilmeyebileceği yönünde sinyaller vermiştir. Bu kararın ardında son dönemde konut talebindeki yavaşlama ve enerji fiyatlarındaki artışın tüketim harcamalarını olumsuz etkilemesi olmuştur. Bu gelişme Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülke piyasalarında olumlu bir hava yaratmıştır. Çekirdek enflasyonu hâlâ sıfır seviyesine yakın olan Japon ekonomisi için de kısa vadede bir faiz artırımını öngörülmemektedir. ECB ise yıl sonuna kadar gerekli görüldüğünde ve ekonomik büyümeyi kısıtlamayacağı takdirde %2'lik enflasyon hedefini tutturmak amacıyla yeni bir faiz artırımının söz konusu olabileceğini açıklamıştır. Dolayısıyla, uluslararası konjonktür açısından, Türkiye ekonomisine yönelik ciddi boyutta bir dış riskin henüz söz konusu olmadığı söylenebilir.

II. Büyüme ve İstihdam

Ekonomideki yüksek büyüme süreci 2005 yılında da devam etmiştir.

2005 yılında, iç talebe yönelik üretim ve ihracat artışının etkisiyle GSMH %7.6, GSYİH %7.4 oranında artmıştır. 2005 yılı büyüme artışına en yüksek katkılar sanayi ve ticaret sektörlerinden gelirken, ulaştırma ve haberleşme sektörü de yüksek oranda katma değer yaratmaya devam etmektedir. Kriz yılından itibaren toparlanmaya çalışan inşaat sektörü de 2005 yılında %21.5 oranında genişleyerek büyümeye pozitif katkıda bulunmuştur. Harcamalar yoluyla incelendiğinde, büyümenin özel kesim tüketim ve yatırım harcamalarıyla sağlandığı görülmektedir. Kişi başına gelirin gerek dolar bazında gerekse reel bazda artmasıyla yükselen dayanıklı tüketim malı harcamaları, özel kesim

tüketim harcamalarının belirleyicisi olmuştur. İnşaat yatırımlarındaki artış devam etmekle birlikte, özel kesim yatırım harcamalarının daha ziyade makine-teçhizat yatırımlarında yoğunlaştığı gözlenmektedir. Kamu kesimi ise, yatırım harcamalarını artırarak büyümeye pozitif katkıda bulunmuştur. Bu durum, bütçe disiplini tehlikeye atmadığı müddetçe, sürdürülebilir büyüme açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Yüksek iç talebin devamına paralel olarak genişleyen dış ticaret açığı, büyümeyi 2005 yılında da olumsuz etkilemiştir.

Sanayi sektörünün büyümeye katkısı düşüş eğilimindedir.

Sanayi sektörü üretimi, ihracata yönelik üretim artışının yanı sıra, iç talep artışı ve inşaat sektörüne girdi sağlayan sektörlerdeki canlılığın etkisiyle 2005 yılında %6.5 oranında artarak büyümeye 1.9 puan katkıda bulunmuştur. Öte yandan, sanayi üretiminin toplam büyümeye sektörel katkısının 2002 yılından itibaren gerek mutlak gerekse oransal olarak azaldığı gözlenmektedir. Bu durumun, bir ölçüde, ithal mallarına yönelimin yarattığı ikame etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İmalât sanayii alt sektörlerinde, tekstil ve giyimde yüksek oranda üretim düşüşleri yaşanırken, inşaat yatırımlarındaki canlılığın etkisiyle, mineral madde ve metal eşya sektörlerindeki üretim yüksek oranda artmıştır. Yurtiçi talebin devamı ve ihracata yönelik üretim, taşıt araçları sektörü üretiminin belirleyicisidir. Yıllık ihracatı 10 milyar doların üzerine çıkan taşıt araçları sektöründe, verimlilik yüksek seyretmeye devam etmektedir. 2005 yılında gıda tüketim talebindeki artışla birlikte gıda ve içecek imalâtı sanayi üretimine önemli bir katkıda bulunmuştur. 2005 yılında, makine ve teçhizat yatırım eğiliminin devam etmesine karşın, makine teçhizat üretimi sadece %1.2 oranında artmıştır. Söz konusu gelişme, makine-teçhizat yatırımlarının nihai olarak ithal edilen yatırım ürünlerine

doğru kaydığının önemli bir göstergesidir.

Dayanıklı tüketim malı harcamaları, ithalat artışını desteklemektedir.

Toplam yurtiçi hâsılanın %65'ini oluşturan özel kesim tüketimi, dayanıklı tüketim malı harcamalarındaki yüksek artışın etkisiyle büyümeye devam etmektedir. Kriz sonrası dönemde kişi başına gelirin artması ve yılda ortalama 500 binin üzerinde istihdam yaratılması, özel tüketim harcamalarının canlanmasına olanak sağlarken, faiz oranlarındaki gerileme ve finansal piyasaların tüketiciye dönük kaynaklarını artırması özellikle dayanıklı tüketim malı talebinin yükselmesine olanak sağlamaktadır. 2004 yılında binek otomobil ithalatının %77 oranında artmasının ardından 2005 yılı ithalat miktarı %6 artış göstermiştir. Dolar cinsinden 2005 yılında 4.3 milyar dolarlık binek otomobil, 1.8 milyar tutarında otomobil dışı dayanıklı tüketim malı ithalatı gerçekleştirilmiştir. Nominal olarak toplam 53 milyar YTL'lik dayanıklı tüketim malı harcamasının içindeki ithal edilen nihai mal miktarı oldukça azdır. Geriye kalan miktar ise Türkiye sınırları içerisinde nihai ürün haline getirilmektedir. Bu nedenle, dayanıklı tüketim malı üreten taşıt araçları, elektrikli makine teçhizat ve radyo-tv sektörlerinin yüksek oranda ithalat yapması, üretim sürecinde yüksek oranlı ithal ara malı kullanımına işaret etmektedir.

Makine-teçhizat harcamaları, yurtdışı kaynaklarla finanse edilmektedir.

Reel faizlerdeki düşüş, enflasyondaki gerileme ve risk priminin azalması, makine teçhizat yatırımları ağırlıklı olmak üzere özel sektör yatırım harcamalarının artışına olanak sağlamaktadır. Ancak, makine teçhizat harcamalarının büyük bir kısmı nihai ürün olarak ithal edilen yatırım malları ve yatırım malı üretiminde kullanılan ara malı

ithalatıyla karşılanmaktadır. Yurtdışı finansman kaynaklarındaki iyileşmeye paralel olarak özel kesim ve bankacılık sisteminin yurtdışı borçlanması özel sektör makine teçhizat yatırımlarının finansmanında kullanılmaktadır. 2005 yılında özel sektör, tamamı uzun vadeli olmak üzere toplam 10 milyar dolar tutarında borçlanma gerçekleştirmiştir. Uzun vadeli borçlanamayan bankacılık kesimi ise 2005 yılında, %70'i uzun vadeli olmak üzere toplam 9 milyar dolar borçlanmıştır.

Kamu harcamaları, yatırım odaklıdır.

Devletin tüketim harcamalarının GSYİH büyümesine katkısı, sıkı maliye politikasının etkisiyle 2002 yılından itibaren yok denecek kadar az gerçekleşirken, mali baskınlık azalmakta ve reel faizler düşmektedir. Faiz dışı fazla politikasının kararlılıkla sürdürülmesi sonucunda, faiz ödemelerinin konsolide bütçe içindeki payı azalırken, kamu kesimi altyapı yatırımlarına yönelik harcamalarına ödenek ayırabilmiştir. 2002 yılı sonunda konsolide bütçe faiz harcamalarının GSYİH'ye oranı %19 iken bu oran 2005 yılında %9'a gerilemiştir. 2002 yılı ortasında %20 seviyesinde gerçekleşen reel faiz, 2005 yılı sonunda %6'ya gerilemiştir. 2005 yılında kamu yatırım harcamaları bir önceki yıla oranla %30 oranında artarken, GSYİH büyümesine 1.2 puan katkıda bulunmuştur. Kamu kesimi harcamalarının neredeyse tamamının yatırımlardan meydana gelmesi, maliye politikasının zayıflamasında ziyade, sürdürülebilir büyüme açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte toplam kamu harcamalarının büyümeye katkısı oldukça sınırlı gerçekleşmektedir.

Tarım sektöründeki istihdam, 1.3 milyon kişi azalmıştır.

2005 yılında tarım kesimindeki yüksek katma değer artışına rağmen,

işgücü ve istihdam 1.3 milyon kişi azalmıştır. Tarımda, emek ağırlıklı ürün üretiminin yükseldiği dönemlerde kadın aile fertleri ile tarımda işveren ve ücretsiz aile işçisi olarak yer alan erkek nüfus, üretim sürecine katılarak tarım istihdamını artırmakta, üretiminin azaldığı dönemlerde ise tarım istihdamından ve işgücünden çekilmektedir. 2005 yılında, tarım sektöründe ücretsiz kadın aile işçileri 700 bin kişi, kendi hesabına ve işveren olarak çalışan erkekler 300 bin kişi, son olarak ücretsiz aile işçi statüsündeki erkekler ise 300 bin kişi azalmıştır. Tarım istihdamındaki bu çözümlenim mevcut yapısı itibarıyla; sanayi, hizmetler ya da inşaat sektörlerine kaymasının henüz mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Ekonomideki canlanma tarım dışı sektörlerde istihdam artışı sağlamaktadır.

2005 yılında tarım dışı sektörlerdeki istihdam, 1.3 milyon kişi artarken, işgücü artışı 1.5 milyon olarak gerçekleşmiştir. İstihdam rakamları ekonomik faaliyete göre incelendiğinde, sanayi ve hizmet sektörlerinde gözlenen istikrarlı istihdam artışının 2005 yılında da devam ettiği görülmektedir. 2004 yılına oranla, sanayi sektöründeki artış %12 (482 bin kişi), hizmetler sektöründeki artış ise %8 (776 bin kişi) olarak gerçekleşmiştir. İnşaat sektöründeki canlanmaya karşın, sektördeki istihdam 2005 yılında %7 artışla 81 bin kişi artış göstermiştir. Yaratılan istihdamın kalitesinin ve ekonomik genişlemenin istihdam üzerindeki yansımalarının temel bir göstergesi olması dolayısıyla, tarım dışında ücretli-yevmiyeli kesimdeki gelişmeler önem taşımaktadır. Söz konusu kesim, tarım-dışında yaratılan 1.3 milyon civarındaki yeni istihdamın yaklaşık %75'inden sorumludur. Tarım-dışı sektörlerde yaratılan istihdam, işgücü arzını ancak karşılayabilmekte ve bu nedenle de tarım-dışı işsizlik oranı sabit kalmaktadır.

III. Fiyat Düzeyi

İlk çeyrekte enflasyondaki düşüş süreci duraksamıştır.

2006 yılı Mart ayı itibarıyla TÜFE enflasyonu %8.2 oranında gerçekleşerek birinci çeyrekte birincil bant üst sınırı olan %8.4'ün altında kalmıştır. İlk çeyrekte ortalama enflasyon oranı ise %8.1 olmuştur. Özel kapsamlı TÜFE göstergelerine bakıldığında enerji, alkollü içkiler, tütün ürünleri, fiyatları yönetilen/yönlendirilen diğer ürünler, dolaylı vergiler ve işlenmemiş gıda ürünleri hariç hesaplanan G endeksinin bu yılın ilk çeyreğinde ortalama %6.6 oranında artarak TÜFE enflasyonunun altında kalmaya devam etmesi olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu endeks, mevsimlik ürünleri içerdiği için ilk çeyrekte özellikle giyim ve ayakkabı kalemi fiyatlarında görülen sezon sonu indirimlerinin etkisini içermektedir. Söz konusu mevsimlik ürünleri de dışarıda bırakan A endeksine bakıldığında ise ilk çeyrekte %8.7 artışla genel TÜFE'nin üzerinde artış gösteren tek özel kapsamlı TÜFE göstergesi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, mevsimlik ürünlerin enflasyon üzerinde önemli oranda düşürücü etkisi olduğu görülmektedir.

Gıda, içecek ve tütün kalemleri enflasyondaki duraksamada belirleyici rol oynamıştır.

2006 yılının birinci üç aylık döneminde genel TÜFE enflasyonuna en yüksek katkı gıda ve alkolsüz içecekler kaleminden gelmiştir. Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları ilk çeyrekte %6.5 ile genel TÜFE enflasyonunun altında kalmıştır. Ancak endeks içinde en yüksek paya sahip olması nedeniyle Mart ayı enflasyonunun yaklaşık %30'undan, ilk çeyrek ortalama enflasyonunun ise yaklaşık %25'inden sorumlu olmuştur. Bu kalemdeki fiyat artışlarında yılın ilk çeyreğindeki olumsuz hava koşulları nedeniyle artan yaş sebze fiyatları etkili olmuştur. Önümüzdeki

dönemde mevsimselliğin etkisiyle bu kalemlerde enflasyon oranlarının düşmesi beklenmektedir. En yüksek katkı yapan kalemlerden bir diğeri ise ilk çeyrek TÜFE enflasyonunun %20'sinden sorumlu olan alkollü içecekler ve tütün kalemi olmuştur. Bu durumun başlıca nedeni söz konusu kalemin fiyatlarında 2005 yılı Temmuz ayında ÖTV tutarlarında yapılan artışlar ile Aralık ayında sigara üreticisi firmaların yaptıkları yüksek fiyat artışlarının bu döneme yansması olmuştur. Ev aletleri kalemi, dayanıklı tüketim mallarına olan talebin artmasıyla 2005 yılı genelinde %7.2 oranında fiyat artışı göstermiş olmasına karşın, bu yılın ilk çeyreğinde ortalama %3.3 gibi görece düşük bir artış sergilemiştir. Sağlık grubu fiyatlarında, 2005 yılının ilk çeyreğinde yapılan KDV indirimleri ve Türk lirasının değerli konumunun ithal ilaç maliyetlerini kısması nedeniyle oluşan etkinin 2006 yılı itibarıyla ortadan kalktığı görülmektedir.

Hizmetler grubundaki diğer kalemlerden eğitim kalemi ilk çeyrekte ortalama %7.9 oranında artarken eğlence ve kültür kalemi %3, haberleşme kalemi ise %3.2 artmış ve enflasyondaki genel eğilimin çok altında kalmışlardır. Tekstil ve giyim grubu ise bu yılın ilk çeyreğinde de negatif katkı yapan tek kalemdir. Fiyat düşüşlerinde kış sezonu sonu indirimleri ve rekabet koşulları etkisini göstermiştir. Diğer yandan ilkbahar sezonunun başladığı Mart ayında ise tekstil, hazır giyim ve deri sektöründe KDV oranının %18'den %8'e indirilmesi de dikkate alınabilecek diğer bir etken olmuştur.

Hizmet grubu fiyatları yükselişine devam etmiştir.

Hizmet grubuna dahil konut kaleminin fiyat artış oranı 2005 yılı geneli ile karşılaştırıldığında önemli bir değişiklik göstermeyerek %11 civarında gerçekleşmiştir. Enflasyonun düşüş sürecine girmesine karşılık geçmişe endeksleme davranışının kırılmaması ve

konut arzının henüz yeterli düzeyde olmaması gibi nedenlerle fiyat katılığını sürdüren bu kalemin genel TÜFE enflasyonundaki belirleyiciliği artma eğilimindedir. Bir diğer hizmet kalemi olan ulaştırma grubunda ise fiyat artışları genel TÜFE enflasyonunun üzerinde seyretmekle birlikte bir önceki yıl geneliyle karşılaştırıldığında önemli oranda düşüş göstermiştir. Petrol fiyatlarında bu yılın ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %30'a yakın artış görülmesine rağmen ulaştırma fiyatlarında görülen enflasyon düşüşü ve sektördeki artan rekabetçilik, Türk lirasındaki değerlenmenin petrol ve ithal otomobil maliyetini düşürmesi ve enflasyon beklentilerinin olumlu seyretmesiyle kısmen açıklanabilmektedir. Lokanta ve oteller grubu ise TÜFE enflasyonunun üzerinde seyreden bir başka kalemdir. İç talepteki canlanmanın bir yansıması olarak aynı dönemde ortalama %14 gibi yüksek bir fiyat artışı sergileyerek yaptığı katkıyla TÜFE enflasyonunun %11'ini oluşturmuştur. Sonuç olarak hizmetler grubuna dahil konut ve kira, ulaştırma ve lokanta ve oteller grubu fiyat artışları genel TÜFE enflasyonunun %50'ye yakın bir kısmından sorumlu olmuştur. Bu durum hizmetler grubundaki fiyat artışların, özellikle de konut kalemindeki fiyat gelişmelerinin yıl sonu enflasyon hedefi önündeki en büyük engel olmaya devam ettiğini bir kez daha göstermektedir.

ÜFE enflasyonu düşük seyrini sürdürmüştür.

ÜFE enflasyonu yılın ilk çeyreğinde ortalama %4.9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tarım kalemi ortalama %4.1'lik fiyat artışı ile 2005 yılı genelinde olduğu ÜFE enflasyonunun altında gerçekleşmiştir. Yılın ilk çeyreğinde görülen petrol fiyatları artışına bağlı olarak imalat sanayii alt kollarından kok kömürü ve rafine petrol ürünleri kaleminde ortalama fiyat artışı %31.5 olmakla birlikte imalat sanayi

içindeki diğer kollarında görülen düşük fiyat artışları nedeniyle imalat sanayi enflasyonu %4.9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tekstil ve kimyasal madde ürünleri kalemleri negatif katkı yapan sektörler olmuştur. Elektrik-gaz-su kalemi ise doğalgaz ürünlerine yapılan zam nedeniyle %3.9'luk bir fiyat artışı sergilemiştir. Ancak ÜFE'nin genel seyri TÜFE üzerinde maliyet yönlü bir baskının gözükmediğine işaret etmektedir.

IV. Bütçe ve Para Politikaları

Yeni bütçe formatında vergi gelirleri mahalli idarelere ve fonlara ayrılan payları da içermektedir.

Merkezi yönetim kuruluşlarının gelir gider gerçekleştirmelerini yansıtan konsolide bütçenin, genel bütçe olarak yeniden düzenlenmesi, genel bütçe kapsamının sadece kuruluş sayısı bakımından genişletilmesiyle sınırlı kalmamıştır. Yeni bütçe içeriğini önceki yıllardan farklı kılan bir diğer gelişme de yerel yönetim kuruluşları ve fonlara ayrılan vergi gelirleri ile bu idare ve fonlara yapılan transferlerin bütçe tablolarında yer almaya başlaması olmuştur. Önceki yıllarda vergi gelirlerinin bir kısmı (mali tevzin yolu ile) mahalli idareler ve fonlar için ayrılmakta ve vergi gelirleri ayrılan bu pay netleştirildikten sonra bütçeye kaydedilmekteydi. Yeni uygulamayla vergi gelirleri bu payları da içerecek şekilde brüt olarak gösterilmekte ve bütçenin cari transferler başlığı altında bahsedilen kalemlere yapılan transferler ayrıca belirtilmektedir. Böylece önceki yıllardan farklı olarak mahalli idareler ve fonlara ayrılan vergi gelirleri takip edilebilir hale gelmiştir. Örneğin, 2005 yılının ilk çeyreğinde 30.5 milyar YTL olan genel bütçe gelirlerinin 2 milyar YTL'ye yakın bir kısmı mahalli idarelere ve fonlara ayrılmıştır. 2006 yılının aynı döneminde ise genel bütçe gelirleri 38 milyar YTL civarında gerçekleşirken, mahalli idareler ve fonlara ayrılan gelirler %27 artış

kaydederek 2.5 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. 2006 yılında yapılan 2.5 milyar YTL'lik bu transferin 2 milyar YTL'ye yakın bir kısmı mahalli idarelere giderken 500 milyon YTL'lik diğer bölümü de fonlara aktarılmıştır. Ancak, alt kalemleri henüz yayınlanmadığı için, 2005 yılında gelirlerden ayrılan 2 milyar YTL'lik payın ne kadarının mahalli idarelere ne kadarının ise fonlara transfer edildiği bilinmemekte, bu yüzden de iki yıl arasında alt kalemler bazında bir karşılaştırma yapılamamaktadır.

Gelirlerde 2005 yılının ilk üç ayına göre bir artış görülmektedir.

2006 yılı bütçe gerçekleştirmelerinin önceki yıllarla karşılaştırılabilmesi sadece 2005 yılı Ocak-Mart dönemi için mümkündür. Bu dönemde genel bütçe gelirleri %24 artarak 30.5 milyar YTL'den, 37.8 milyar YTL'ye çıkmıştır. Vergi gelirleri ise 2005 yılı ilk çeyreği itibarıyla 25.8 milyar YTL iken 2006 yılının aynı döneminde %21 artarak 31.3 milyar YTL'ye ulaşmıştır. 2005 yılının ilk üç ayında toplam vergi gelirlerinin %67' sini oluşturan dolaylı vergiler, aynı dönem için 2006 yılında da bu seviyesini koruyarak %66 civarında kalmıştır. Dolaylı vergiler içinde çok küçük bir paya sahip olsa da karşılaştırılan dönemde en dikkat çekici değişim %77'lik artışla dayanıklı tüketim ve (petrol ve doğalgaz ürünleri, motorlu taşıt araçları ve kolalı gazozlar hariç) diğer mallara ilişkin ÖTV bazında gerçekleşmiştir.

2005 yılından kalan bütçeleştirilmiş borçların bir kısmının 2006 yılı ilk çeyreği itibarıyla ödendiği tahmin edilmektedir.

2006 yılı ilk çeyrek harcamaları bir önceki yılın aynı dönemine göre %18 artarak 39.4 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemde faiz dışı harcamalar ise 28.1 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. 2005 yılı aynı döneminde 21.5 milyar YTL olan faiz dışı harcamaların %30.5 artması,

faiz ödemelerinin azalmasıyla birlikte diğer harcama kalemleri için daha fazla ödenek ayrılabilmesine işaret etmektedir. 2006 yılı ilk çeyreği itibarıyla bütçe ödeneklerinin %25'ini aşan gider kalemleri; sağlık harcamaları, KİT'lere görev zararları nedeniyle yapılan transferler, sosyal güvenlik kurumlarına transferler ve tarımsal destek ödemeleri olmuştur. Sağlık giderlerinin alt kalemleri incelendiğinde özellikle yeşil kart harcamalarında geçen yılın Ocak-Mart dönemine göre önemli bir artış olduğu gözlenmektedir. Bu kalem için ayrılan 1.6 milyar YTL'lik ödeneğin %58'i (927 milyon YTL'lik kısmı) 2006 yılının birinci çeyreği itibarıyla kullanılmıştır. Merkezi bütçe giderlerinin yaklaşık beşte birini oluşturan sosyal güvenlik kurumları transferleri içinde 2005 yılının ilk çeyreğine oranla en büyük artış sergileyen kalem SSK'ya yapılan transferler olmuştur. SSK transferleri için öngörülen 6.7 milyar YTL'lik bütçe ödeneğinin %40'ı Mart ayı sonu itibarıyla kullanılmıştır. Yeşil kart harcamalarında ve SSK'ya yapılan transferlerdeki artışın temelinde 2005 yılından kalan bütçeleştirilmiş borçların bir kısmının geri ödenmesinin olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca, Sağlık Bakanlığı hastanelerinin döner sermayelerine yapılan avans ödemelerinin sosyal güvenlik kurumları üzerinden yapılması da transferlerin artmasında etkili olmuştur. Son olarak, Mart ayında kabul edilen ve ödenek alamayan memurların maaşlarına zam yapmayı öngören yasanın bütçeye 2 milyar YTL ek yük getireceği açıklanmıştır. Ancak, bu miktarın 1.2 milyar YTL'lik kısmının önceki yıl memur sendikalarıyla yapılan görüşmeler doğrultusunda zaten 2006 yılı bütçesine dahil edildiği belirtilmiştir. Ayrıca, yasanın Ocak değil Nisan ayından itibaren yürürlüğe girmesiyle ek ödemelerin Nisan ayında yapılmaya başlayacağı ve bu yüzden de bütçeye ek harcama olarak yansiyacak olan 800 milyon YTL'lik

kısmın 500 milyon YTL'ye indiği ifade edilmiştir.

Kredi gelişmeleri iç talepteki canlılığın süreceğini göstermektedir.

İç talepteki canlanmanın yansıması olarak 2005 yılında sağlanan yüksek büyüme performansı para politikasının bundan sonraki seyrinin artan enflasyonist baskıları dikkate alarak daha da ihtiyatlı olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Zira özel tüketim harcamalarının 2005 yılında harcamalar yönünden büyümeye yaptığı katkının artmasında kredi faizlerindeki düşüşün de önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Bu durum, para politikasında yapılacak bir gevşemenin mevcut tüketim eğilimini daha da artırabileceğini göstermektedir. Sıkı maliye politikası sonucu kamu kesimi borçlanma gereğinin azalması bankacılık sektörünün kaynaklarını tüketiciye yönlendirmesinde etkili olmuş, buna bağlı olarak kredilerin arz tarafında gerçekleşen artış, kredi faiz oranlarını düşürürken vadelerin uzamasını sağlamıştır. 2005 yılında otomobil kredilerindeki artış oranı 2004 yılına kıyasla yavaşlaşsa da konut kredileri 2005 yılının ilk yarısından itibaren keskin bir yükseliş göstererek yıl genelinde bir önceki seneye göre reel olarak %225 oranında artış sergilemiştir. 2003 yılının ikinci yarısından itibaren hızlı yükselişe geçen tüketici kredileri ise bu seyrini hız kesmeden sürdürerek aynı dönemde %434 artış göstermiştir. 2006 yılının ilk çeyreğinde de söz konusu eğilim sürmüş, geçen senenin aynı dönemine göre tüketici kredileri %106, konut kredileri %333, otomobil kredileri %35 ve kredi kartları %19 oranında reel artış göstermiştir. Kredi hacmindeki mevcut eğilimler iç talepteki canlılığın bir süre daha devam edeceğinin sinyallerini vermekte ve faizlerde oluşacak bir gevşemenin fiyat istikrarı hedefi üzerindeki baskıyı artırabileceğini ortaya koymaktadır.

Yılın ilk çeyreğinde para arzları yüksek artış göstermiştir.

Para arzlarına bakıldığında dolaşımdaki paranın 2005 yılı genelinde ortalama %27.4 artmasına karşılık bu oranın 2006 yılının ilk çeyreğinde %40.2'ye yükseldiği görülmektedir. Dolaşımdaki para ve vadesiz mevduat toplamından oluşan M1 para arzı ise 2005 yılı genelinde %31 artış gösterirken 2006 yılı ilk çeyreğinde %36 oranında artmıştır. Söz konusu artış seyri geniş tanımlı para arzı olan M2'de de belirgin olmuştur. 2005 yılı genelinde %30.2 artan M2 para arzı bu yılın ilk çeyreğinde ortalama %41.6 gibi yüksek bir oranda artmıştır. İç talebin GSYİH'nin altında seyrettiği dönem boyunca risk unsuru oluşturamamış olan para arzı artışları iç talep ile GSYİH arasındaki bu farkın kapanmasıyla birlikte enflasyonist baskı oluşturabilecek faktörler arasına girmiştir. 2005 yılı genelinde %6.3 artan döviz tevdiat hesapları ise bu yılın ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %9.2 oranında artış göstermiştir. Ancak, M2Y'nin bileşimi içindeki payı belirtilen dönemlerde %36.7'den %33.6'ya düşmüştür. Bu durum ters para ikamesinin devam ettiğini göstermektedir.

Para politikalarının gelecekteki seyri enflasyon hedeflemesi sisteminin başarısı açısından kritik öneme sahiptir.

İç talepteki artış, yüksek tasarruf açığı, hizmet fiyatlarındaki yüksek artış eğilimi ve yurtdışı faiz oranlarının yükselişe geçmesi gibi faktörler faiz indirimi konusunda ihtiyatlı olunması gerektiği mesajını vermektedir. Diğer taraftan faizlerde aşağı yönlü bir hareketle döviz girdisinin azalmasına bağlı olarak Türk lirasının değer kaybetmesi petrol başta olmak üzere girdi maliyetleri üzerinde baskı oluşturabilecektir. Ayrıca enflasyon hedeflemesi sistemi bir yönüyle enflasyon tahminlerinin hedeflenmesi olduğundan beklentilerin

bozulmaması çok büyük öneme sahiptir. Mevcut durumda beklentiler, enflasyondaki düşüşün süreceği yönünde olmakla birlikte hedefin üzerinde kalma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle hâlihazırda enflasyonun nokta hedefini tutturma olasılığı düşük bulunmaktadır. Bu bağlamda, erken bir faiz indiriminin enflasyon hedeflemesi sisteminin ilk senesinde hedeften sapma oranını artırması gibi bir risk olduğu görülmektedir. Kur politikasında ise dalgalı kur sisteminde zaman zaman döviz müdahaleleri yapılması diğer enflasyon hedeflemesi sistemini uygulayan ülkelerde de görülmekle beraber TCMB'nin döviz müdahale edeceği beklentisi piyasa-ların etkin çalışmasını sınırlayan faktörler arasında görülmektedir. Zira döviz kurunun yalnızca piyasa tarafından belirlendiği bir durumda özel sektör, döviz kurundaki gelişmelere karşı tavır almanın artık kendi sorumluluğunda olacağını bilerek riskten korunmaya (hedging) yönelebilecektir. Bu durum ise Türkiye'de yeterince faaliyet gösteremeyen türev piyasalarının derinliğinin artmasına olanak sağlayabilecektir. Diğer taraftan cari dengenin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için döviz kuru ayarlamaları yerine yapısal dönüşüm gerektiren yüksek katma değerli ürün üretiminin asıl çözüm olacağı da dikkate alınması gereken bir başka husustur.

TCMB rezerv artırmaya devam etmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerdeki pek çok merkez bankası gibi TCMB de dış borçlanmaya paralel olarak ani bir sermaye çıkışı riskine karşı ülke riskini düşük tutmak amacıyla rezervlerini artırmaktadır. IMF gelişmekte olan ülkelerde rezervlerin kısa vadeli dış borçlara oranının en az %100 olmasını tavsiye etmektedir ve bu oran Türkiye'de 2005 yılında ortalama %117, son çeyrekte ise %132 olmuştur. 2006 yılı Mart ayı itibarıyla döviz rezervleri Şubat

ayında yapılan yaklaşık beş milyar dolarlık alımla birlikte 58.9 milyar seviyesine ulaşmıştır. Ancak yapılan döviz alımları kur üzerinde önemli bir etki yaratmazken TCMB'nin sterilizasyon için piyasaya sürdüğü iç borçlanma senetleri için ödediği faiz oranı rezerv olarak tuttuğu dolar cinsinden yatırım araçlarının getirisinden yüksek olduğu için belli bir maliyet de içermektedir. Ayrıca, döviz alımları sonucu bilançonun büyümesi fiyat istikrarı hedefiyle de çelişmektedir. Türk lirasındaki değerlenmenin engellemeye yönelik olarak bilançoyu büyütmeden döviz alımı yapabilmek için Hazine'nin 2001 yılında TCMB'ye verdiği dolara endeksli devlet iç borçlanma senetlerini vadesi gelmeden almak gibi bir seçenek bulunmaktadır. Bu seçenek emisyonu artırmadan döviz alımı yapılmasına olanak vermekle birlikte geçici rahatlama sağlayabilecek ve tek sefere mahsus bir alternatiftir.

V. Ödemeler Dengesi

Verimlilik artışları, ihracat artışını desteklemeye devam etmiştir.

Rekabet gücü göstergelerinden reel efektif döviz kuru, 2005 yılında geçen yıla oranla ortalama %11.5 oranında artarak tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Reel efektif döviz kurunda gözlenen bu değerlenmeye rağmen, imalât sanayiinde maliyetlerin düşük seyrini koruması ve verimlilikte yaşanan yükselişler, ihracat artışının istikrarlı bir şekilde 2005 yılında da devam etmesine olanak sağlamıştır. 2005 yılında ihracat geçen yıla oranla %16 oranında artarak 73 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Özel imalât sanayiinde bir birimlik üretim için ödenen reel ücreti gösteren birim reel ücret endeksi, 2005 yılında ortalama %4 oranında gerilemiştir. Özel imalât sanayiinde çalışılan saat başına verimlilik de aynı dönemde ortalama %5.9, çalışılan saat başına reel ücret ise %1.6 oranında artış göstermiştir. Verimlilik artışlarının reel ücrete oranla daha yüksek

olması, bir yandan firmaların maliyet avantajını korumasını sağlarken, diğer yandan da uluslararası piyasalardaki rekabet gücünü desteklemiştir.

İmalât sanayii ihracatı yüksek teknoloji ürünleri üreten sektörlerle kaymaktadır.

Toplam ihracatın %94'ünün gerçekleştirildiği imalât sanayii alt sektörleri incelendiğinde, 2005 yılında ihracatını ve dolayısıyla da üretimini en çok artıran sektörlerin verimlilik artışı ve maliyet avantajını koruyabilen sektörler olduğu görülmektedir. Yıllık ihracatı 10 milyar doları aşan ilk sektör olan taşıt araçları sektörü, imalât sanayii ihracatının lokomotifi olmaya 2005 yılında da devam etmiştir. 2005 yılında ihracatını dolar bazında %16 oranında artıran taşıt araçları sektörü, aynı dönemdeki imalat sanayi ihracatının %15'ini gerçekleştirmiştir. Aynı dönemde sektörde ihracat fiyatları ortalama %2 oranında artarken, sektörün reel ihracatı %14 genişlemiştir. Sektörde çalışılan saat başına verimlilik, 2005 yılı genelinde yüksek seviyesini korurken, birim reel ücret endeksi düşük seyrine devam etmektedir. Teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı taşıt araçları, makine-teçhizat, radyo-tv gibi sektörlerde yüksek verimlilik artışları yaşanmakta ve bu sayede maliyet avantajı bir ölçüde korunabilmektedir. Geleneksel olarak dış ticaret fazlası veren tekstil ve giyim sektörlerindeki ihracat artış oranı ise 2005 yılında yavaşlamaya devam etmiştir. 2000 yılında %39 olan tekstil ve giyim sektörleri ihracatının toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı, 2005 yılında %27'ye gerilemiştir. Bu gelişmede reel olarak değerlendirme eğiliminde olan TL'nin yanı sıra Çin ve Hindistan'dan gelen rekabet baskısının da etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sektörlerin iç ve dış talebindeki bozulmanın önümüzdeki dönemde de sürmesi ve üretimlerinin gerilemeye devam etmesi beklenmektedir.

Uluslararası emtia fiyat artışları, ara malı ithalatını artırmaktadır.

İhracata ve özel kesim tüketim harcamalarına yönelik üretim, ara malı ithalat artışında önemli rol oynamaktadır. Toplam ithalatın yaklaşık %70'ini oluşturan ara malı ithalatı 2005 yılında %21 oranında artarak 82 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Özellikle ham petrol fiyatlarındaki artış, ara malı ithalatını olumsuz etkilemektedir. Ham petrol fiyatları 2004 yılının ardından 2005 yılında da artış eğilimini sürdürmüştür. Küresel büyüme oranlarının yüksek seyretmesi sonucu artan petrol talebi ve petrol sektöründe arzın kısa vadede artırılmasının zorluğu fiyat artışlarına yol açarken, fiyatların artacağına yönelik beklentiler vadeli piyasalarda petrol fiyatları üzerinde baskı yaratmıştır. 2005 yılındaki ham petrol fiyat artışlarının cari işlemler dengesine olumsuz etkisi 2.7 milyar dolardır. Ham petrol fiyatları 2004 yılı seviyesinde kalması durumunda, cari işlemler açığının 2005 yılında %6.4'ten %5.6'ya gerileyeceği hesaplanmıştır. Sektörler itibariyle incelendiğinde 2005 yılında ana metal ve kimyasal madde ürünleri ithalatının, imalât sanayii ithalat artışına en yüksek katkı yapan başlıca iki sektör olduğu görülmektedir. Ana metal sanayiinde, dünya metal fiyatlarındaki artışlar sektörün ithalatında nominal artışlara yol açarken, kimyasal madde sektörünün temel hammadde sağlayıcısı olması sektörün ithalat artış hızının yavaşlamasını engellemektedir. 2005 yılında 13.5 milyar dolar artarak 94 milyar dolara ulaşan imalât sanayii ithalat artışının %36'sı söz konusu iki sektörde gerçekleşmiştir.

VI. Tahmin ve Beklentiler

TÜSİAD, GSYİH'nin 2006 yılında %5.5 artacağını tahmin etmektedir.

2006 yılı temel senaryomuzda, yılın ilk yarısının 2005 yılı son döneminde gözlenen dinamikler altında şekillenmeye devam etmesi beklenmektedir.

Ancak, yıl genelinde özel tüketim ve özel yatırım harcamalarının kademeli olarak yavaşlayacağı; sanayi sektöründe de bu yavaşlamaya koşut olarak üretim artışlarının hız keseceği tahmin edilmektedir. Bu gelişmelerin sonucunda GSYİH artışının geçen yıla kıyasla yavaşlayarak %5.5'e gerileyeceğini öngörmekteyiz. 2005 yılsonu enflasyonu beklentimiz ise hizmet fiyatlarındaki katılık ve petrol fiyatlarındaki yükseliş eğilimleri nedeniyle, hedefin üzerinde, %5.8 civarındadır. 2005 yıl sonu itibariyle ortalama olarak %6 civarında bulunan reel faizlerdeki gerilemenin çok sınırlı olacağı ve 2006 yılı sonunda %5.7 dolayında gerçekleşeceğini öngörmekteyiz. Cari açığı mevcut genişleme eğiliminin ilerleyen dönemlerde ekonomi genelinde "yumuşak iniş"e neden olacağı ve dolayısıyla da YTL'nin nominal bazda bir miktar düzeltme yaşayacağını tahmin etmekteyiz. Buna ek olarak enflasyondaki gerilemeyle birlikte, reel kurdaki değerlendirme eğiliminin ortadan kalkacağı ve hatta yıl sonuna doğru değer kayıpları yaşanacağı tahmin edilmektedir. Konsolide bütçe faiz dışı fazlasının ise milli gelire oranının %6 olacağı öngörülmektedir. Dış dengeye yönelik olarak, ihracatın – yavaşlayarak da olsa- artış eğilimine devam edeceği ve bavul ticareti hariç olmak üzere 80 milyar dolar seviyesine ulaşacağı, ithalatın ise ara malı talebindeki gelişmeler doğrultusunda 125 milyar dolara çıkacağı öngörülmüştür. Görünmeyenler kalemindeki gelişmeyle birlikte cari işlemler açığının, 2006 yılında 25 milyar dolar civarında gerçekleşmesi beklenmektedir. Büyümenin hız kesmesinin yanı sıra YTL'nin değer kazanma eğiliminin durmasının cari açığına genişleme eğilimini önemli ölçüde yavaşlatması beklenmektedir. Cari açığın milli gelire oranının ise bir önceki yıla kıyasla sınırlı ölçüde gerileyerek %6.2 dolayında gerçekleşmesi öngörülmekle birlikte, petrol fiyatlarındaki gelişmelerin risk unsuru olmaya devam edeceği tahmin edilmektedir.

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2005-2006) ÜRETİM VE FİYATLAR													
	2006												
	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (DİE, 1997=100)													
Yıllık % Artış	3.4	5.0	2.4	1.8	-1.4	6.8	8.3	7.0	10.0	7.5	-5.9	4.9	..
Aylık % Artış	14.6	-1.2	3.4	0.4	-2.0	1.4	6.9	-6.6	-1.8	6.4	-19.8	7.4	..
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	-3.5	2.4	-0.7	0.5	-2.9	4.6	0.7	-2.1	2.4	2.4	-12.0	14.9	..
KAPASİTE KULLANIM ORANI (DİE, %)													
	80.3	80.1	82.4	81.5	80.6	80.4	82.9	82.8	81.2	80.6	75.5	77.3	80.8
ÜCRETLER (DİE, Dönemsel, 1997=100, İm. San.)													
Saat Başına Reel Ücret Endeksi (yıllık % artış)	3.2	2.1	1.6	0.7
Kişi Başına Reel Kazanç Endeksi (yıllık % artış)	2.8	2.7	2.5	0.8
ÜRETİCİ FİYATLARI (DİE, 2003=100)													
Yıllık % Artış	11.3	10.2	5.6	4.3	4.3	4.3	4.4	2.6	1.6	2.7	5.1	5.3	4.2
Aylık % Artış	1.3	1.2	0.2	-0.5	-0.7	1.0	0.8	0.7	-0.9	0.0	2.0	0.3	0.2
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)
TÜKETİCİ FİYATLARI (DİE, 2003=100)													
Yıllık % Artış	7.9	8.2	8.7	9.0	7.8	7.9	8.0	7.5	7.6	7.7	7.9	8.1	8.2
Aylık % Artış	0.3	0.7	0.9	0.1	-0.6	0.9	1.0	1.8	1.4	0.4	0.8	0.2	0.3
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)
DÖVİZ KURU (TCMB alış kuru)													
YTL/US\$ (aylık ortalama)	1.308	1.355	1.364	1.354	1.332	1.338	1.334	1.351	1.355	1.345	1.327	1.319	1.330
Yıllık % Artış	-0.6	-0.1	-9.4	-9.0	-8.0	-8.9	-11.0	-8.9	-6.1	-3.2	-1.8	0.9	1.7
Aylık % Artış	0.0	3.6	0.6	-0.7	-1.6	0.4	-0.3	1.3	0.2	-0.7	-1.4	-0.5	0.8
YTL/€ (aylık ortalama)	1.724	1.754	1.732	1.647	1.605	1.646	1.635	1.624	1.593	1.596	1.607	1.576	1.599
Yıllık % Artış	6.8	7.8	-4.2	-8.8	-9.6	-8.1	-10.7	-12.2	-15.0	-14.3	-9.5	-7.4	-7.2
Aylık % Artış	1.3	1.8	-1.3	-4.9	-2.6	2.6	-0.6	-0.7	-1.9	0.2	0.7	-1.9	1.5
FİYAT HADLERİ (DİE, 2003=100)													
Dış Ticaret Hadleri (İhracat/İthalat)	100.8	98.8	100.4	101.5	100.9	100.1	99.5	97.6	98.3	97.4	97.2	97.2	..
İç Ticaret Hadleri (Talanm/İthalat)	107.3	103.9	106.4	102.4	100.2	98.2	98.2	99.6	103.7	106.1	107.0	107.6	106.7
İÇ BORÇLANMA YAPISI (satış miktarı ağırlıklı)													
Yıllık Bileşik Faiz (%)	17.8	17.5	17.7	17.0	15.9	16.8	15.3	15.1	14.0	14.1	14.5	14.5	14.1
Ortalama Vade (gün)	688	539	604	623	336	665	596	558	553	820	1012.02	818	745

(..) Yayımlanmamış veri

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2005-2006)
SEKTÖREL ÜRETİM

SANAYİ ÜRETİMİ (yıllık % değişim)	2005												2006	
	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	
Toplam Sanayi	10.7	3.4	5.0	2.4	1.8	-1.4	6.8	8.3	7.0	10.0	7.5	-5.9	4.9	
Madencilik	32.1	26.9	26.9	18.0	8.5	2.0	3.6	1.4	15.0	20.0	14.8	-0.8	2.1	
İmalât	10.2	2.2	4.1	1.4	1.2	-2.6	6.4	8.8	6.5	9.4	7.1	-7.9	4.8	
Elektrik, Gaz ve Su	8.3	7.2	7.9	8.4	6.0	8.2	11.1	5.6	7.8	11.2	7.5	8.2	7.9	
İMALAT SANAYİİ (yıllık % değişim)	% Pay													
Gıda ürün. ve içecek imalatı	10.6	2.2	3.0	3.5	18.0	-1.9	14.0	5.3	12.4	6.5	12.0	2.6	14.6	
Tütün ürünleri imalatı	1.4	7.8	26.5	-7.4	-18.6	7.7	38.7	50.7	29.6	19.8	9.8	26.2	36.5	
Tekstil ürünleri imalatı	10.9	-4.9	-8.2	-24.4	-7.5	-17.2	-18.6	-11.2	-13.2	-7.4	-2.7	-20.3	-7.9	
Giyim eşyası imalatı	5.4	-7.1	-7.4	-19.8	-21.9	-12.1	-22.9	-23.6	-10.4	-18.9	-6.2	-35.5	-2.0	
Derinin işl., bavul çanta vb.	1.0	-21.1	-28.5	-16.3	-23.0	-42.7	-17.3	-5.4	-24.4	10.2	4.6	15.7	22.0	
Ağaç ve mantar ür.imal.(Mob.hatıç)	0.6	32.4	46.9	22.6	8.4	32.5	25.7	31.4	-15.2	-4.9	11.8	8.8	0.3	
Kâğıt ve kağıt ürünleri imalatı	1.6	24.1	-7.5	7.3	2.4	-3.0	3.4	2.8	-0.7	2.7	17.9	-37.3	-23.0	
Basım ve yayım imalatı	1.7	10.5	2.5	25.0	-2.4	2.4	3.5	-1.9	-8.9	3.2	-3.1	5.2	1.0	
Kök köm., rafine edilmiş petrol ür.im.	14.5	-9.7	-10.4	7.9	-4.1	1.0	3.2	19.8	11.9	4.5	-5.3	-5.2	-23.6	
Kimyasal madde ürünleri imalatı	10.3	5.9	0.5	10.5	12.3	-5.5	9.6	6.6	-1.6	27.6	10.4	-1.8	19.3	
Plastik-kaçuk ürünleri imalatı	3.4	36.7	25.2	24.8	18.1	21.4	17.4	29.5	16.8	23.1	19.7	7.2	-15.1	
Metalik olmayan diğer min.mad.imal.	6.9	31.0	0.0	9.0	7.7	11.2	10.8	4.0	1.6	16.5	9.9	-13.8	19.4	
Ana metal sanayi	8.9	8.8	5.0	4.1	5.1	1.7	0.9	3.8	-4.0	0.8	10.0	-10.0	4.9	
Metal eşya sanayi, mak.teçh. Hariç	3.4	24.4	24.2	43.4	43.3	59.2	45.3	27.7	5.3	16.7	26.4	-27.7	22.5	
B.y.s. Makina ve teçhizat imalatı	5.8	15.9	-3.6	-0.5	-9.8	-11.3	-15.2	2.3	9.9	15.5	0.5	-3.9	14.5	
Büro, muhasebe bilgi işlem mak. İm.	0.1	21.1	-15.9	4.1	-19.3	12.6	94.8	24.7	45.7	7.1	109.5	75.0	41.2	
B.y.s. Elektrikli makina cihaz.imalatı	3.2	37.3	28.7	57.4	1.3	0.6	-7.1	-11.7	51.6	48.2	20.3	-10.0	8.0	
Radyo, TV haberleşme cihazları imal.	1.5	6.7	-15.3	5.5	-6.1	-24.7	-2.1	22.5	3.6	9.5	7.7	-10.3	0.4	
Tıbbi,hassas ve optik aletl., saat ima.	0.3	71.9	10.6	28.1	41.4	51.9	66.6	39.4	16.4	27.6	64.5	14.9	-15.2	
Taşıtlar ve taşıtlar imalatı	6.3	42.6	16.0	7.3	4.2	3.0	-14.4	22.2	26.4	6.1	7.6	9.3	14.2	
Diğer ulaşım araçları imalatı	1.1	10.8	-10.5	13.7	-18.6	23.3	-17.7	172.8	55.4	-61.7	-5.9	76.4	6.3	
Mobilya imalatı, b.y.s. diğer imal.	1.3	42.3	19.4	25.9	27.6	52.2	50.3	35.5	48.0	65.5	80.6	-28.7	37.5	
SEÇİLMİŞ SANAYİ MADDELERİ														
Buzdolabı (bin adet)	341	466	421	448	477	543	512	496	415	353	377	277	343	
Çamaşır Makinesi (bin adet)	345	238	349	309	262	378	412	443	445	422	433	332	376	
Bulaşık Makinesi (bin adet)	84	124	61	67	72	75	43	86	81	72	75	69	74	
Fırın (bin adet)	419	466	432	407	494	528	562	461	541	479	634	483	546	
Televizyon (bin adet)	1,608	1,639	1,975	1,501	1,251	1,469	1,643	2,081	2,042	1,940	2,154	1,604	1,665	
Otomobil (bin adet)	48	58	56	63	63	53	35	64	60	50	46	42	55	
Minibüs-Midibüs (bin adet)	4.7	5.1	5.3	5.1	5.1	4.7	4.9	5.5	4.5	4.9	5	3	4	
Otobüs (bin adet)	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.5	1	0	1	
Kamyon ve Kamyonet (bin adet)	13.4	15.1	15.0	14.9	14.8	10.9	12.9	15.1	14.5	13.9	17	11	15	
Elektrik (megawatt-saat)	12.5	13.4	12.5	12.7	12.6	14.2	14.6	13.2	13.2	13.2	15	14	14	

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2005-2006)
ENFLASYON

	2005												2006		
	<u>Mart</u>	<u>Nisan</u>	<u>Mayıs</u>	<u>Haziran</u>	<u>Temmuz</u>	<u>Ağustos</u>	<u>Eylül</u>	<u>Ekim</u>	<u>Kasım</u>	<u>Aralık</u>	<u>Ocak</u>	<u>Şubat</u>	<u>Mart</u>		
TÜFE (Büyümeye katkılar, yüzde puan)															
Genel Endeks (yıllık % değişim)	7.94	8.18	8.70	8.96	7.82	7.91	8.00	7.52	7.61	7.72	7.93	8.14	8.16		
Genel Endeks (aylık % değişim)	0.26	0.71	0.92	0.10	-0.57	0.85	1.02	1.79	1.40	0.42	0.75	0.22	0.27		
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1.44	1.05	1.46	1.70	1.26	1.00	1.24	1.07	1.63	1.41	1.45	1.93	2.30		
Alkollü İçecekler ve Tütün	0.18	0.18	0.18	0.18	0.29	1.20	1.16	1.11	1.10	1.39	1.68	1.59	1.58		
Giyim ve Ayakkabı	0.00	0.45	0.76	0.77	0.40	0.20	0.14	0.12	0.05	-0.01	-0.11	-0.20	-0.17		
Konut ve Kira	2.02	2.04	1.83	1.77	1.65	1.58	1.74	1.74	1.75	1.68	1.79	1.94	1.86		
Ev Eşyası	0.48	0.54	0.59	0.58	0.53	0.43	0.30	0.36	0.37	0.39	0.32	0.16	0.14		
Sağlık	0.22	0.22	0.21	0.21	0.14	0.01	0.01	0.00	-0.01	-0.01	-0.01	0.02	0.01		
Ulaştırma	1.57	1.80	1.71	1.65	1.58	1.77	1.87	1.56	1.13	1.16	1.03	0.99	0.93		
Haberleşme	0.07	0.06	0.09	0.07	0.06	0.08	0.11	0.12	0.10	0.08	0.17	0.15	0.10		
Eğlence ve Kültür	0.27	0.20	0.27	0.35	0.29	0.28	0.21	0.17	0.21	0.23	0.14	0.09	0.09		
Eğitim	0.37	0.37	0.37	0.46	0.47	0.24	0.19	0.18	0.18	0.18	0.19	0.20	0.20		
Lokanta ve Oteller	0.89	0.90	0.92	0.93	0.95	0.94	0.91	0.94	0.95	0.95	0.94	0.93	0.83		
Çeşitli Mal ve Hizmetler	0.39	0.39	0.32	0.34	0.27	0.29	0.28	0.30	0.29	0.42	0.57	0.69	0.63		
ÖZEL KAPSAMLI TÜFE (aylık % değişim)															
Mevsimsellik ürünler hariç	0.66	0.63	0.43	0.78	0.48	1.57	0.68	0.54	0.05	0.88	1.23	0.53	0.54		
İşlenmemiş gıda ürünleri hariç	0.29	1.16	1.07	0.68	-0.27	1.02	0.82	1.39	0.61	0.66	0.59	-0.46	-0.01		
Enerji hariç	0.08	0.64	1.26	0.04	-0.81	0.89	0.82	1.89	1.65	0.48	0.62	0.15	0.23		
ÜFE (aylık % değişim)															
Genel Endeks (yıllık % değişim)	11.33	10.17	5.59	4.25	4.26	4.32	4.38	2.57	1.60	2.66	5.11	5.26	4.21		
Genel Endeks (aylık % değişim)	1.26	1.21	0.20	-0.48	-0.74	1.04	0.78	0.68	-0.95	-0.04	1.96	0.26	0.25		
Tarım	0.79	-1.28	1.96	-3.37	-2.47	-0.53	1.53	1.86	2.11	1.72	1.90	0.57	-0.36		
Madencilik	-0.89	5.29	4.13	-2.26	2.87	2.09	3.10	0.16	-2.68	-0.82	1.39	4.17	-2.28		
İmalât Sanayii	1.54	1.95	-0.42	0.42	-0.36	1.48	1.54	0.38	-1.86	-0.58	0.97	0.10	0.48		
Gıda ürünü. ve içecek imalatı	-0.03	0.02	0.21	-0.23	-0.03	-0.27	-0.33	-0.35	0.09	0.01	0.30	0.11	-0.30		
Tütün ürünleri imalatı	3.84	0.00	5.08	0.01	-0.02	18.99	0.00	0.00	0.00	1.06	9.68	1.33	0.00		
Tekstil ürünleri imalatı	-1.06	1.50	-0.68	-2.27	-2.57	3.27	-0.84	0.79	0.26	-2.08	0.69	1.25	-0.07		
Giyim eşyası imalatı	4.38	1.85	4.62	-3.54	-0.45	-2.22	4.01	1.10	-1.28	-3.07	-1.67	-2.80	3.86		
Kök köm., rafine edilmiş petrol ür.im.	11.81	10.07	-6.02	9.27	3.26	4.35	7.39	0.35	-12.02	-2.42	5.45	1.30	0.80		
Kimyasal madde ürünleri imalatı	-0.04	1.35	-0.87	-2.04	-4.19	0.91	1.77	1.16	-0.83	-2.54	-0.48	0.29	0.73		
Plastik-kaçuk ürünleri imalatı	-0.56	0.41	1.14	-3.25	0.19	1.87	1.80	0.82	0.57	-0.52	-0.66	0.63	-0.21		
Metalik olmayan diğer min.mad.imalat.	0.52	-0.55	1.60	0.26	0.98	0.87	0.90	0.80	0.05	0.55	0.11	0.22	0.31		
Ana metal sanayi	-0.64	3.08	-2.32	-1.97	-0.88	1.32	0.26	0.56	0.15	1.24	0.10	-0.65	2.88		
Metal eşya sanayi, mak.teçh. hariç	0.21	0.73	1.70	4.22	-1.56	0.27	1.09	-0.80	1.50	-0.49	0.23	0.84	0.01		
B.y.s. Makina ve teçhizat imalatı	0.22	0.90	-0.06	-0.71	-0.96	0.26	0.65	1.01	0.67	0.99	0.97	-0.28	0.24		
B.y.s. Elektrikli makina cihaz.imalatı	0.31	2.79	0.53	-0.52	-0.39	1.32	1.45	1.70	0.41	2.14	0.37	-0.36	0.79		
Radyo,TV haberleşme cihazları imal.	-1.57	2.04	0.22	-2.25	-2.79	1.28	-0.03	-0.18	-0.67	-0.05	-0.50	-1.18	-0.06		
Taşıt araçları ve karoseri imalatı	-0.50	-1.15	0.28	-0.79	-0.55	0.43	-0.11	-0.15	-0.26	0.10	-0.51	0.04	0.27		
Elektrik, Gaz, Su	-0.05	0.33	0.38	-0.03	0.00	0.73	-14.34	0.32	0.67	0.44	17.67	0.27	0.16		

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2005-2006)
ÖDEMELEER DENGESİ

	2005												2006	
	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	
CARI İŞLEMLER DENGESİ (aylık, milyon \$)														
Dış Ticaret Dengesi *	-2,266	-2,464	-2,539	-2,311	-2,109	-1,126	-1,202	-362	-881	-2,615	-3,751	-2,431	-3,487	
İthalat (CIF)	-1,935	-2,721	-2,561	-2,944	-2,943	-3,058	-3,793	-2,630	-2,340	-2,832	-3,443	-2,551	-3,152	
İhracat (FOB), Bavlul ticareti hariç	8,323	10,196	9,595	9,812	9,867	9,596	10,270	10,361	10,068	9,646	11,590	8109	9,666	
Hizmetler Dengesi	5,652	6,592	6,128	5,977	6,034	5,764	5,552	6,814	6,771	5,935	7,174	4976	5,774	
Yatırım Geliri Dengesi	200	542	547	1,037	1,171	2,143	3,033	2,506	1,649	630	53	327	208	
Cari Transferler	-601	-373	-602	-611	-430	-380	-594	-371	-328	-510	-516	-322	-629	
	70	88	77	207	93	169	152	133	138	97	155	115	86	
ÖDEMELEER DENGESİ (12 Aylık Küm., , milyon \$)														
Cari İşlemler Dengesi	-16,125	-16,401	-17,224	-18,196	-18,822	-19,192	-20,414	-20,865	-21,565	-22,250	-23,091	-24,057	-25,278	
Dış Ticaret Dengesi *	-24,592	-25,057	-25,700	-26,784	-27,496	-28,374	-29,911	-30,575	-31,533	-32,349	-32,779	-33,751	-34,968	
İthalat (CIF)	100,607	102,351	104,014	105,835	107,234	108,102	110,489	112,363	114,343	115,421	116,537	117,433	118,776	
İhracat (FOB), Bavlul ticareti hariç	65,531	66,905	67,960	68,767	69,517	69,649	70,494	71,652	72,556	72,757	73,390	73,369	73,491	
Hizmetler Dengesi	12,890	13,032	13,018	13,044	13,208	13,601	13,877	14,150	14,324	14,377	13,964	13,838	13,846	
Yatırım Geliri Dengesi	-5,550	-5,524	-5,690	-5,734	-5,763	-5,690	-5,696	-5,775	-5,760	-5,693	-5,744	-5,638	-5,666	
Cari Transferler	1,127	1,148	1,148	1,278	1,229	1,271	1,316	1,335	1,404	1,415	1,468	1,494	1,510	
Sermaye Hareketleri	11,817	12,567	14,357	14,294	14,507	14,056	14,406	15,845	16,805	17,172	20,645	20,232	21,798	
Doğrudan Yatırımlar	1,941	2,055	2,096	1,894	1,687	2,476	2,926	3,437	3,482	6,529	8,638	8,977	8,755	
Portföy Yatırımları	10,689	9,020	9,050	9,802	10,875	11,959	11,328	12,488	11,076	13,224	13,437	12,438	12,170	
Diğer Yatırımlar	1,620	5,805	5,356	5,101	8,576	10,577	7,628	7,840	12,579	12,934	16,417	16,522	23,174	
Merkez Bankası	-309	-351	-386	-436	-468	-531	-658	-712	-730	-744	-803	-817	-839	
Genel Hükümet	-1,221	-1,051	-1,609	-1,552	-1,366	-2,000	-1,936	-1,969	-2,221	-2,202	-2,165	-2,180	-1,978	
Bankalar	-736	3,139	2,692	2,112	4,328	6,626	5,663	5,915	10,494	9,814	10,189	5,919	10,158	
Diğer Sektörler	7,347	7,417	8,408	9,300	10,284	10,772	10,486	10,570	10,935	13,010	14,549	18,948	22,161	
IMF Kredileri (net)	-3,461	-3,349	-3,749	-4,323	-4,202	-4,290	-5,927	-5,964	-5,899	-6,944	-5,353	-5,348	-6,328	
Rezerv Varlıklar**	-2,433	-4,313	-2,145	-2,503	-6,631	-10,956	-7,476	-7,920	-10,332	-15,515	-17,847	-17,705	-22,301	
Net Hata ve Noksan	4,308	3,834	2,867	3,902	4,315	5,136	6,008	5,020	4,760	5,078	2,446	3,825	3,480	
DIŞ TİCARET (yıllık % değişim)														
İthalat (CIF)	35.6	20.6	21.0	22.8	16.5	9.9	30.3	22.1	24.5	12.6	10.7	12.4	16.1	
İhracat (FOB)	54.2	26.3	20.8	15.6	14.2	2.3	18.0	20.5	15.4	3.5	9.7	-0.4	2.2	
Fiyat Endeksi (2003=100)														
İthalat	12.0	11.2	11.9	11.1	8.2	5.5	4.9	6.0	2.4	-0.6	-0.6	2.3	2.1	
İhracat	8.9	11.6	9.9	7.8	5.8	5.5	6.2	7.4	3.1	-0.9	-2.6	-0.6	-1.3	
Miktar Endeksi (2003=100)														
İthalat	21.1	8.5	8.1	10.5	7.7	4.2	24.2	15.2	21.9	13.9	12.4	8.6	13.7	
İhracat	41.7	13.2	10.0	7.3	8.0	-2.9	11.3	12.4	12.1	4.8	16.4	-2.9	3.5	

(*) FOB, bavlul ticareti dâhil
(**) Eksi işareti artışı göstermektedir.

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2004-2005)
KONSOLİDE BÜTÇE

	2005												Aralık
	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyon YTL)													
Gelirler	109,887	113,271	114,914	114,369	115,143	118,396	121,592	121,145	124,269	125,634	129,171	132,422	134,819
Vergi Gelirleri	90,093	92,161	93,344	94,390	95,897	96,723	98,825	98,999	102,096	103,059	105,239	105,733	106,932
Diğer Gelirler	19,794	21,110	21,569	19,979	19,246	21,673	22,767	22,146	22,174	22,575	23,932	26,689	27,887
Harcamalar	140,200	139,312	139,988	140,693	140,684	141,068	141,188	142,480	143,338	143,060	144,053	143,788	144,562
Cari	45,531	45,747	46,283	46,781	47,365	47,882	48,147	49,077	49,647	50,352	50,941	51,188	50,679
Yatırım	8,409	8,409	8,487	8,867	9,168	9,556	10,027	10,468	10,840	11,072	11,191	10,954	11,037
Transferler	84,147	83,057	83,107	82,975	82,134	81,615	80,960	80,875	80,755	79,592	79,957	79,741	80,870
İç Borç Faiz Odemeleri	50,053	49,522	47,945	47,006	46,015	44,147	43,608	42,130	41,724	39,925	39,640	39,118	39,270
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	26,175	29,702	29,528	27,241	27,052	28,133	30,671	27,389	29,211	29,122	31,361	34,254	35,936
Bütçe Dengesi	-30,313	-26,041	-25,074	-26,324	-25,541	-22,672	-19,596	-21,335	-19,068	-17,426	-14,882	-11,366	-9,743
Bütçe Emanetleri ve Avanslar	-104	-972	-389	-1,220	-1,982	-2,304	-1,850	-2,063	13	-707	-719	-1,302	-1,690
Nakit Dengesi	-30,418	-27,013	-25,463	-27,544	-27,523	-24,976	-21,446	-23,398	-19,055	-18,134	-15,601	-12,668	-11,433
Finansman	30,418	27,013	25,463	27,544	27,523	24,976	21,446	23,398	19,055	18,134	15,601	12,668	11,433
Dış Borçlanma (net)	3,059	3,867	3,819	5,569	3,180	2,314	3,087	5,104	348	-906	-2,401	-3,557	-1,228
İç Borçlanma (net)	30,759	30,422	32,344	27,884	28,664	25,779	25,658	23,640	24,981	26,807	20,682	21,648	21,318
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	4,859	8,485	6,697	7,370	11,349	8,443	6,162	302	-6,276	-8,919	-11,683	-10,872	-12,455
Diğer	-3,400	-7,276	-10,700	-5,909	-4,321	-3,117	-7,299	-5,345	-6,273	-7,003	-2,230	-5,218	-8,452
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyon \$)													
Gelirler	77,306	79,774	81,094	80,720	81,297	84,413	87,258	87,572	90,590	92,345	95,459	98,377	100,427
Vergi Gelirleri	63,262	64,762	65,724	66,553	67,669	68,912	70,855	71,493	74,399	75,753	77,784	78,596	79,704
Diğer Gelirler	14,044	15,012	15,370	14,167	13,628	15,501	16,403	16,079	16,191	16,592	17,675	19,781	20,722
Harcamalar	98,726	98,001	98,593	99,177	99,177	100,272	101,055	102,754	104,217	104,993	106,472	106,775	107,757
Cari	32,068	32,209	32,643	33,038	33,470	34,083	34,506	35,423	36,069	36,907	37,598	37,976	37,771
Yatırım	5,862	5,862	5,921	6,212	6,435	6,746	7,131	7,509	7,830	8,059	8,202	8,075	8,211
Transferler	59,301	58,446	58,534	58,464	57,848	58,016	57,952	58,343	58,804	58,536	59,230	59,317	60,302
İç Borç Faiz Odemeleri	35,325	34,904	33,729	33,031	32,302	31,309	31,116	30,293	30,316	29,320	29,332	29,064	29,265
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	18,449	21,057	20,948	19,219	19,080	20,206	22,106	19,885	21,479	21,537	23,203	25,505	26,717
Bütçe Dengesi	-21,420	-18,227	-17,499	-18,456	-17,880	-15,859	-13,797	-15,182	-13,627	-12,648	-11,013	-8,398	-7,331
Bütçe Emanetleri ve Avanslar	-161	-799	-370	-1,005	-1,567	-1,775	-1,474	-1,649	-97	-646	-676	-1,056	-1,295
Nakit Dengesi	-21,582	-19,026	-17,868	-19,462	-19,448	-17,634	-15,271	-16,831	-13,724	-13,294	-11,689	-9,454	-8,625
Finansman	21,582	19,026	17,868	19,462	19,448	17,634	15,271	16,831	13,724	13,294	11,689	9,454	8,625
Dış Borçlanma (net)	2,003	2,593	2,551	3,880	2,118	1,458	2,074	3,526	117	-762	-1,801	-2,653	-923
İç Borçlanma (net)	21,806	21,527	23,011	19,617	20,194	18,270	18,224	16,881	18,026	19,577	15,406	16,124	15,914
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	2,958	5,644	4,249	4,764	7,699	5,697	4,088	-183	-4,817	-6,750	-8,642	-8,247	-9,388
Diğer	-2,228	-5,094	-7,694	-4,036	-2,865	-2,094	-5,026	-3,576	-4,420	-4,948	-1,576	-3,857	-6,206
KAMU BORÇ STOKU (GSMH'ye oran, %)													
Toplam Kamu Brüt Borç Stoku	77.4	77.4	74.6	73.3	71.6
Toplam Kamu Net Borç Stoku	63.5	62.3	58.4	56.6	55.8
Net Dış Borç Stoku	17.5	16.1	13.2	11.4	8.5
Net İç Borç Stoku	45.9	46.2	45.2	45.2	47.3

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

	ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2005-2006)												
	PARASAL GELİŞMELER												
	2005						2006						
	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart
PARA ARZLARI (yünlük % değişim)													
Dolaşımdaki Para	23.7	24.2	23.6	23.4	29.8	28.4	26.1	41.6	39.0	46.8	45.7	40.5	34.5
Vadesiz Mevduat	46.6	39.6	34.7	31.4	33.4	33.7	35.9	31.8	26.1	37.9	38.5	26.9	31.1
M1	35.0	32.0	29.0	27.5	31.7	31.1	31.1	36.5	32.1	41.7	41.9	33.1	32.7
Vadeli Mevduat	21.0	22.7	26.4	28.5	34.3	35.6	35.5	38.0	39.6	39.5	41.6	44.3	45.1
M2	24.5	25.1	27.1	28.2	33.6	34.4	34.3	37.6	37.6	40.1	41.7	41.4	41.8
Döviz Tevdiat Hesabı (TL)	15.6	11.9	5.9	4.5	5.4	4.1	3.2	-1.2	-2.2	0.5	6.8	11.8	9.0
M2Y	20.9	19.7	18.1	18.4	21.9	21.7	21.3	21.3	21.1	23.8	27.4	29.7	29.1
Repo	-43.5	-50.9	-41.9	-16.7	-15.1	-20.5	-25.1	-29.2	-19.6	-2.8	9.7	24.9	25.5
M2YR	19.6	18.3	17.1	18.0	21.5	21.2	20.8	20.7	20.6	23.6	27.3	29.7	29.0
Resmî Mevduat	12.7	25.3	86.1	48.1	56.2	47.5	66.7	12.0	-6.8	62.7	70.0	34.3	54.0
Merkez Bankası Diğer Mevduat	-44.1	35.2	-66.9	-63.2	19.7	83.7	855.4	695.1	546.3	7.2	17.6	89.8	433.7
M3Y	20.2	20.1	17.5	18.7	22.9	23.1	24.2	22.4	21.7	25.0	28.7	30.5	30.9
M2Y (milyar YTL)	186.7	192.8	194.4	197.0	204.4	210.9	215.6	219.0	220.7	229.6	229.5	234.3	241.0
M2Y'nin Bileşimi (%)													
Dolaşımdaki Para	7.5	7.7	7.7	8.0	8.0	8.0	8.0	8.7	8.2	8.0	8.1	7.8	7.9
Vadesiz Mevduat	8.8	9.0	8.2	8.8	8.8	8.8	9.1	8.8	8.5	10.2	8.7	8.5	8.9
Vadeli Mevduat	45.0	45.0	46.3	46.9	47.4	47.4	47.2	48.2	49.7	48.5	49.0	49.8	50.5
Döviz Tevdiat Hesabı	38.7	38.4	37.8	36.3	35.8	35.8	35.6	34.3	33.7	33.3	34.2	34.0	32.7
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
KREDİ HACMİ (yünlük % değişim)	48.0	44.6	41.5	39.4	42.7	42.2	46.3	41.5	40.6	47.7	47.7	47.0	52.3
Mevduat Bankası Kredileri	52.7	49.2	46.9	44.7	47.9	47.5	52.2	46.6	45.2	52.3	52.8	51.7	56.8
Özel	73.4	71.7	74.9	72.4	66.1	64.9	76.8	63.9	61.2	70.1	73.1	71.8	79.6
Karņu	53.6	50.5	46.4	40.9	47.8	48.7	55.4	51.1	47.7	50.8	44.0	38.7	42.4
Kalkarņa ve Yatırım Bankası Kredileri	13.0	9.2	4.9	5.9	9.1	8.8	6.7	9.2	11.7	13.2	7.9	9.4	12.3
FAİZ ORANLARI													
İnterbank	15.8	15.1	14.6	14.3	14.3	14.3	14.3	14.1	13.8	13.6	13.5	13.5	13.5
3 Aylık Mevduat Faizi	20.0	19.9	19.5	20.7	20.5	20.5	20.4	20.4	20.4	20.4	20.0	19.5	..
12 Aylık Mevduat Faizi	19.5	18.8	19.1	20.3	20.0	19.9	19.9	19.9	19.9	20.4	19.5	19.2	..
MB REZERVLERİ (milyar \$)	38.0	37.3	35.8	39.2	42.9	41.3	41.8	44.8	47.0	50.5	53.2	56.5	58.3

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

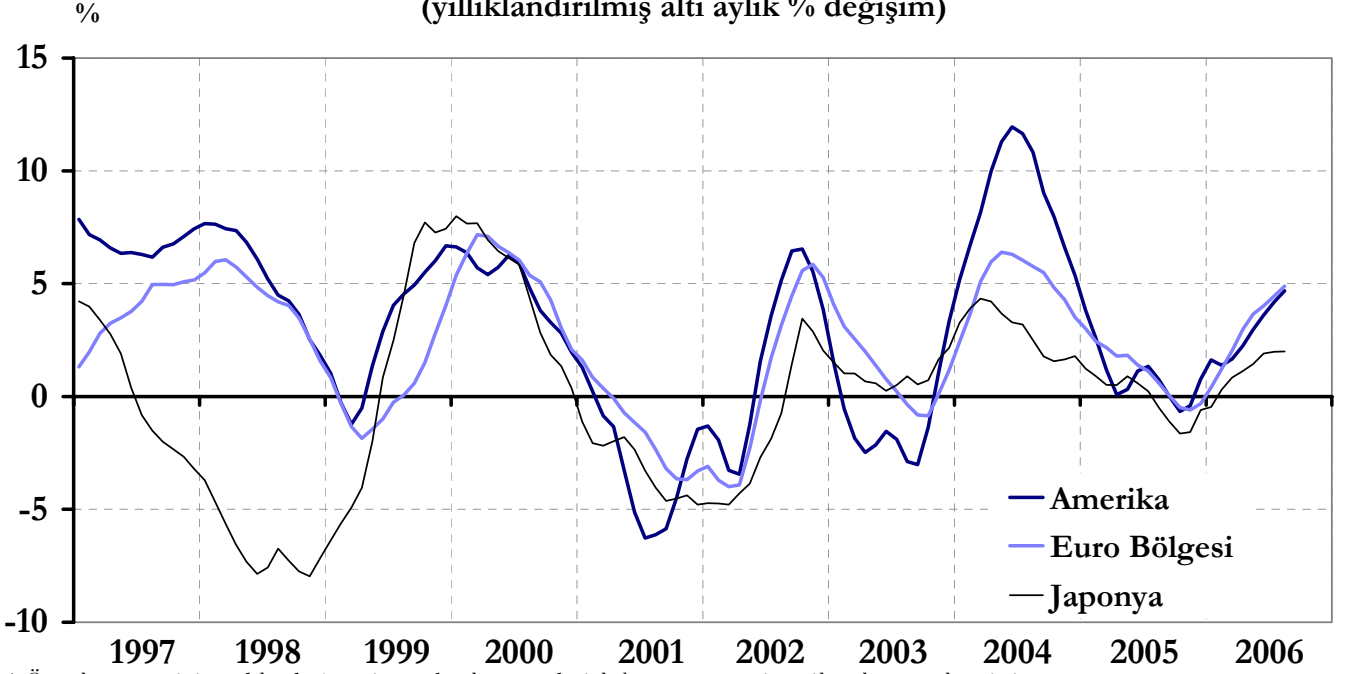
GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (1987 fiyadlarıyla)

Harcama Gruplarına Göre	Sektörler İtibarıyla													
	Yıllık % Artış		% Pay		Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış		Yıllık % Artış		% Pay		Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış			
	2004	2005	2005	2005	2005-1	2005-2	2005-3	2005-4	2004	2005	2005-1	2005-2	2005-3	2005-4
Özel Nihai Tüketim Harc.	10.1	8.8	64.9	4.1	3.9	10.4	16.7	2.0	5.6	11.4	4.3	8.2	7.5	-0.1
Grda- içi	2.8	8.2	21.7	3.3	8.6	10.8	8.7	1.3	6.4	10.6	3.1	10.5	8.1	0.6
Dayanıklı Tüketim Malları	29.7	15.0	14.1	3.2	2.9	26.0	31.3	15.1	-7.4	0.5	9.2	-14.3	-13.5	-8.7
Yarı Dayanıklı Tüketim Malları	18.8	12.9	10.5	9.0	3.0	3.7	39.6	7.7	2.6	0.3	7.4	7.0	1.9	-2.8
Enerji-Ulaştırma-Haberleşme	0.3	-0.1	7.4	0.5	-4.1	0.6	2.3	9.4	6.5	29.2	6.6	3.9	5.7	10.1
Hizmetler	9.3	7.8	6.7	6.5	5.0	7.8	11.3	2.6	12.8	1.1	17.5	15.8	3.6	18.2
Konut Satışları	1.8	1.5	4.6	1.3	1.4	1.6	1.9	10.1	6.1	24.8	6.6	3.2	5.5	9.5
Devletin Nihai Tüketim Harc.	0.5	2.4	6.8	4.4	4.0	3.2	0.0	6.1	7.5	3.3	3.7	6.1	8.3	11.9
Maaş-Ücret	1.2	0.8	3.5	-0.3	1.3	1.0	1.2	4.6	21.5	4.2	20.6	25.4	25.6	14.8
Mal ve Hizmet Alımı	-0.2	4.3	3.2	17.3	8.3	6.1	-0.6	12.8	7.4	23.9	7.0	5.0	7.5	9.9
Gayri Safi Sabit Sermaye Olş.	32.4	24.0	27.6	10.3	20.0	30.6	33.0	13.2	8.1	20.6	7.2	5.5	8.6	11.0
Kamu Sektörü	-4.7	25.9	5.3	30.7	30.2	38.2	17.1	10.4	3.1	3.3	6.1	2.0	1.6	4.0
Makine Teçhizat	14.8	51.6	1.8	24.2	32.1	102.1	47.3	6.8	8.8	13.5	6.8	4.7	8.0	15.2
Bina İnşaatı	-24.4	16.1	1.0	67.9	43.4	27.5	1.0	1.1	-0.2	1.6	0.7	0.3	-0.5	-1.2
Bina Dışı İnşaat	-3.2	16.1	2.5	26.6	25.4	19.7	7.5	1.8	1.5	4.2	1.3	1.4	1.6	1.9
Özel Sektör	45.5	23.6	22.4	8.8	18.4	29.0	41.6	8.0	7.4	2.2	6.7	5.5	7.7	9.4
Makine Teçhizat	60.3	21.4	16.2	5.1	15.4	26.8	43.5	8.2	7.3	88.9	6.8	5.4	7.5	9.3
Bina İnşaatı	15.3	29.9	6.1	20.8	28.8	33.2	35.9	1.2	0.8	3.6	-0.3	1.3	1.0	1.2
Stok Değişimleri	14.7	-30.3	5.3	6.3	-5.5	-77.3	-89.3	0.2	-0.2	0.3	-1.3	0.1	-0.2	0.4
Mal ve Hizmet İhracatı	12.5	8.5	45.0	14.0	6.7	3.9	10.9	7.8	7.0	92.8	6.4	5.3	7.3	9.0
Mal ve Hizmet İthalatı	24.7	11.5	49.6	10.6	9.1	11.2	15.3	26.2	12.2	7.2	8.7	8.8	14.7	16.2
G.S.Y.İ.H	9.0	7.4	100.0	6.6	5.5	7.7	9.5	9.9	7.6	100.0	7.5	4.7	8.0	10.2

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

	İŞGÜCÜ PİYASASI (2005-2006)												
	2005											2006	
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak
TEMEL GÖSTERGELER													
TÜRKİYE TOPLAMI													
Nüfus (15 yaş üstü, bin)	50,364	50,452	50,530	50,585	50,695	50,777	50,833	50,938	50,991	51,050	51,146	51,202	51,281
İşgücü (bin)	23,512	23,588	23,784	24,432	25,015	25,363	25,544	25,219	24,989	24,683	24,539	24,034	23,633
İstihdam (bin)	20,815	20,838	21,190	21,993	22,721	23,058	23,227	22,838	22,566	22,197	21,928	21,332	20,834
İşsizlik (bin)	2,697	2,750	2,594	2,439	2,294	2,305	2,317	2,381	2,423	2,487	2,611	2,702	2,799
İşgücüne katılma oranı (%)	46.7	46.8	47.1	48.3	49.3	50.0	50.3	49.5	49.0	48.4	48.0	46.9	46.1
İşsizlik Oranı (%)	11.5	11.7	10.9	10.0	9.2	9.1	9.1	9.4	9.7	10.1	10.6	11.2	11.8
TARIM DIŞI													
İşgücü (bin)	17,130	17,267	17,278	17,529	17,663	17,808	17,817	18,195	18,261	18,394	18,549	18,482	18,367
İstihdam (bin)	14,526	14,608	14,773	15,180	15,455	15,564	15,536	15,848	15,905	15,984	16,008	15,839	15,630
İşsizlik (bin)	2,604	2,659	2,505	2,349	2,208	2,244	2,281	2,347	2,356	2,410	2,541	2,643	2,737
İşsizlik Oranı (%)	15.2	15.4	14.5	13.4	12.5	12.6	12.8	12.9	12.9	13.1	13.7	14.3	14.9
TOPLAM İSTİHDAM (bin)	6,289	6,230	6,417	6,812	7,266	7,494	7,690	6,990	6,661	6,213	5,920	5,493	5,204
TARIM													
Ücretli ve Yarıücretli	311	278	299	422	583	693	755	704	685	594	525	407	300
Kendi hesabına ve İşveren	3,090	3,098	3,114	3,131	3,167	3,153	3,198	2,942	2,866	2,822	2,835	2,816	2,780
Ücretsiz aile işçisi	2,888	2,855	3,003	3,258	3,515	3,649	3,738	3,344	3,110	2,798	2,560	2,271	2,124
TARIM DIŞI	14,526	14,607	14,773	15,180	15,454	15,564	15,536	15,848	15,905	15,984	16,008	15,839	15,630
Ücretli ve Yarıücretli	10,696	10,669	10,854	11,168	11,339	11,374	11,366	11,645	11,675	11,787	11,849	11,760	11,571
Kendi hesabına ve İşveren	3,310	3,422	3,417	3,497	3,587	3,651	3,649	3,675	3,712	3,684	3,668	3,588	3,578
Ücretsiz aile işçisi	520	516	502	516	528	538	521	528	519	513	491	490	480
EKONOMİK FALİYE TE GÖRE İSTİHDAM (bin)													
Tarım	6,289	6,230	6,417	6,812	7,266	7,494	7,690	6,990	6,661	6,213	5,920	5,493	5,204
Sanayi	4,046	4,054	4,107	4,154	4,165	4,248	4,291	4,405	4,360	4,399	4,460	4,420	4,306
İnşaat	907	924	1,004	1,145	1,252	1,303	1,322	1,291	1,272	1,236	1,201	1,080	975
Hizmetler	9,574	9,630	9,662	9,881	10,038	10,012	9,923	10,152	10,273	10,348	10,347	10,339	10,348
(-) <i>Yayımlanmamış veri</i>													

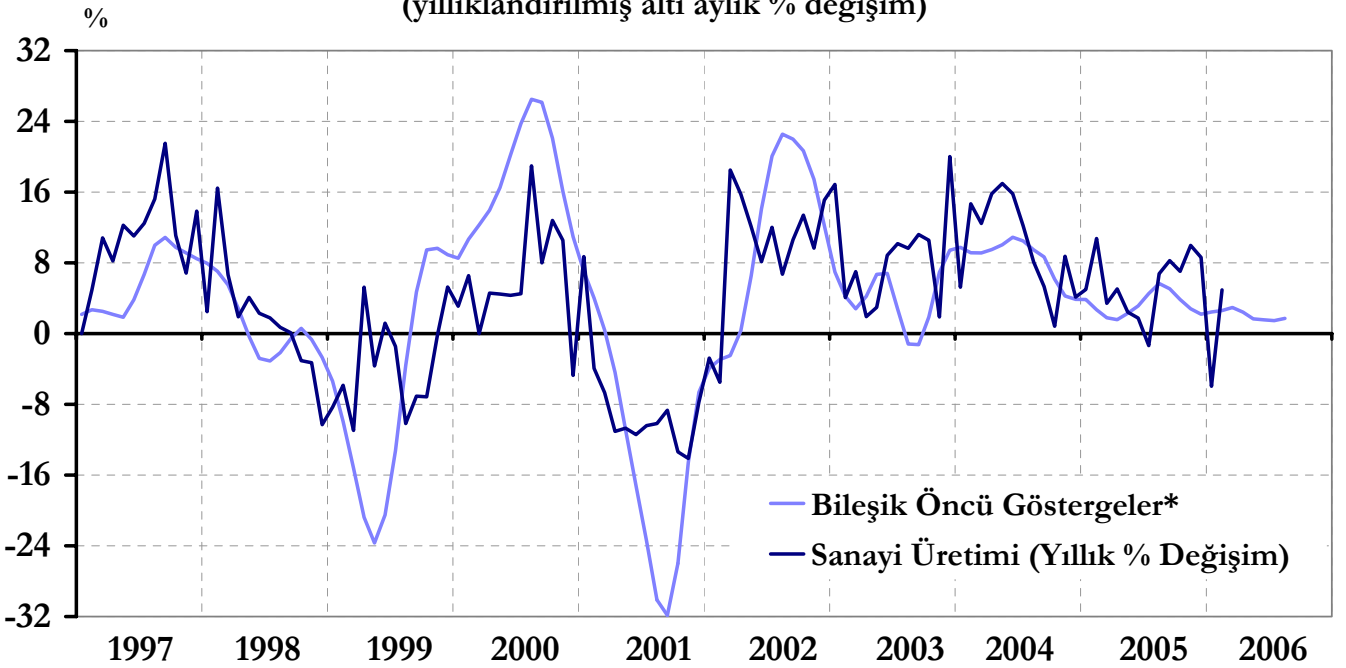
Bileşik Öncü Göstergeler
(yıllıklandırılmış altı aylık % değişim)

* Öncüleme süresinin yaklaşık 6 ay civarında olması nedeniyle bu göstergeye ait veriler altı ay ötelenmiştir.

Kaynak: OECD

TCMB-Bileşik Öncü Göstergeler
(yıllıklandırılmış altı aylık % değişim)

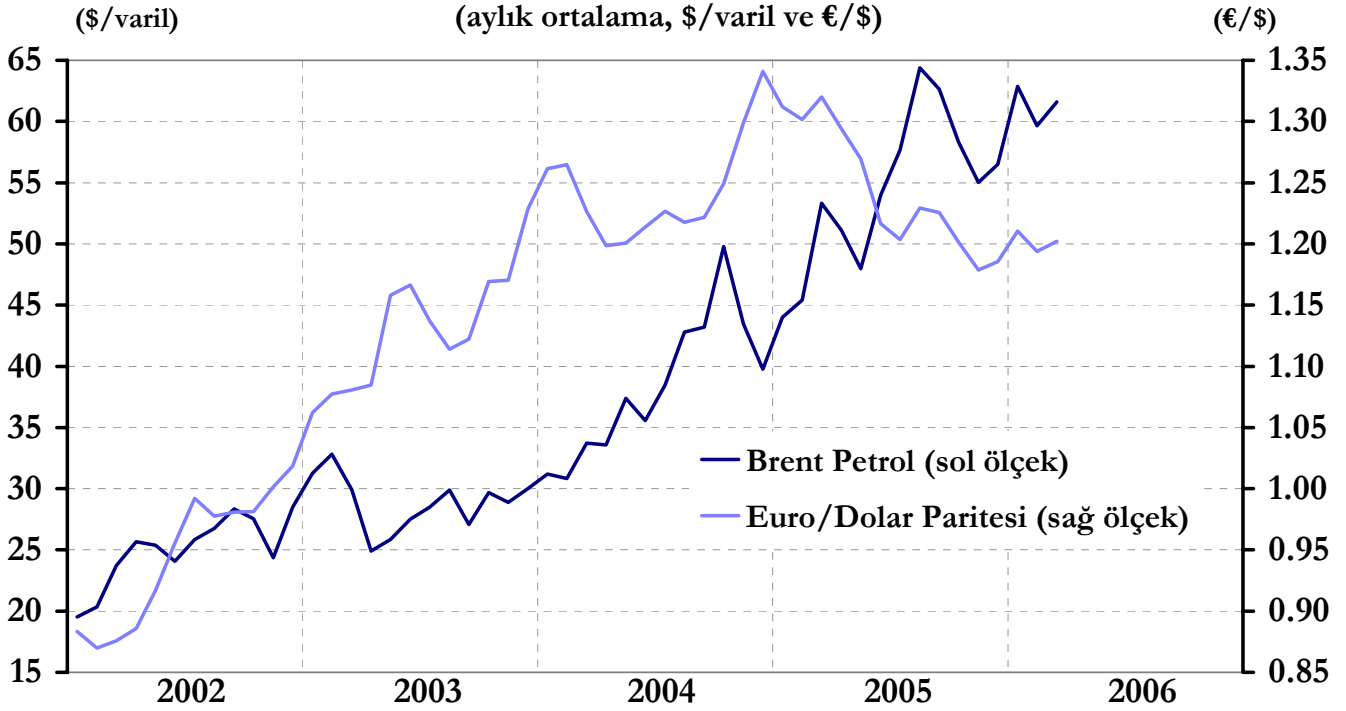

* Öncüleme süresinin yaklaşık 6 ay civarında olması nedeniyle bu göstergeye ait veriler altı ay ötelenmiştir.

Kaynak: TCMB

Petrol Fiyatları ve Parite

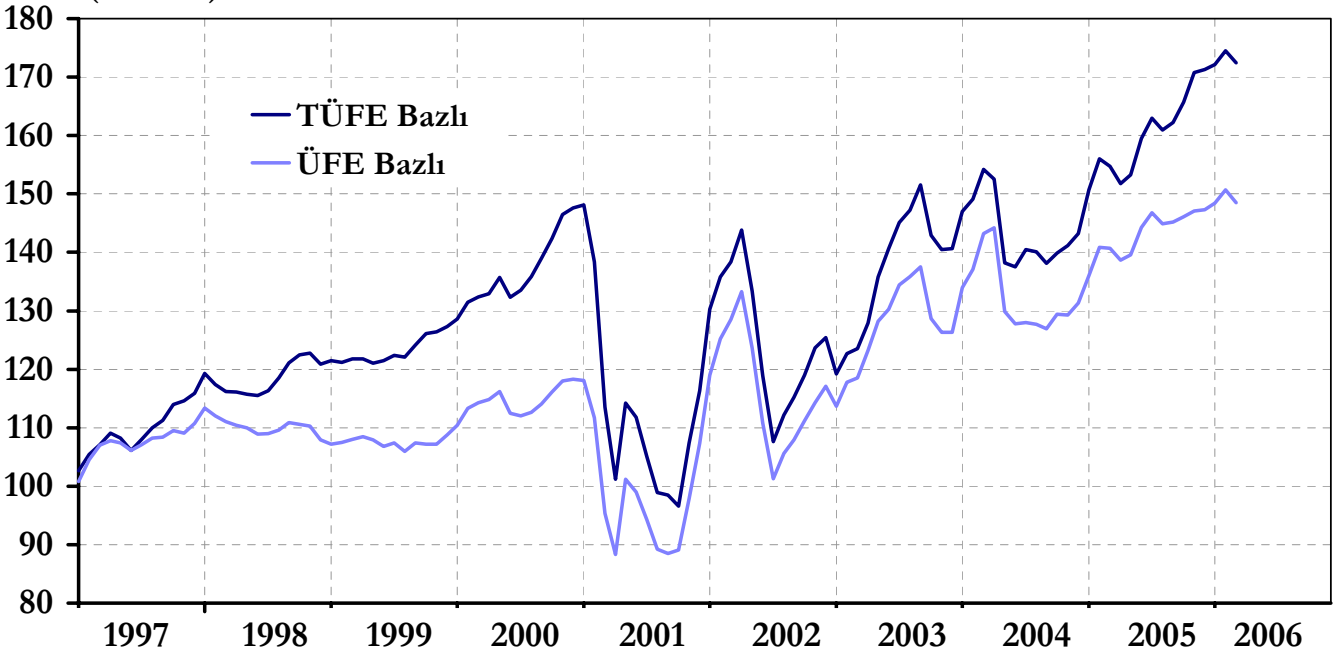
(aylık ortalama, \$/varil ve €/)\$

Kaynak: Reuters, Avrupa Merkez Bankası

Reel Efektif Döviz Kurları*

(1995=100)

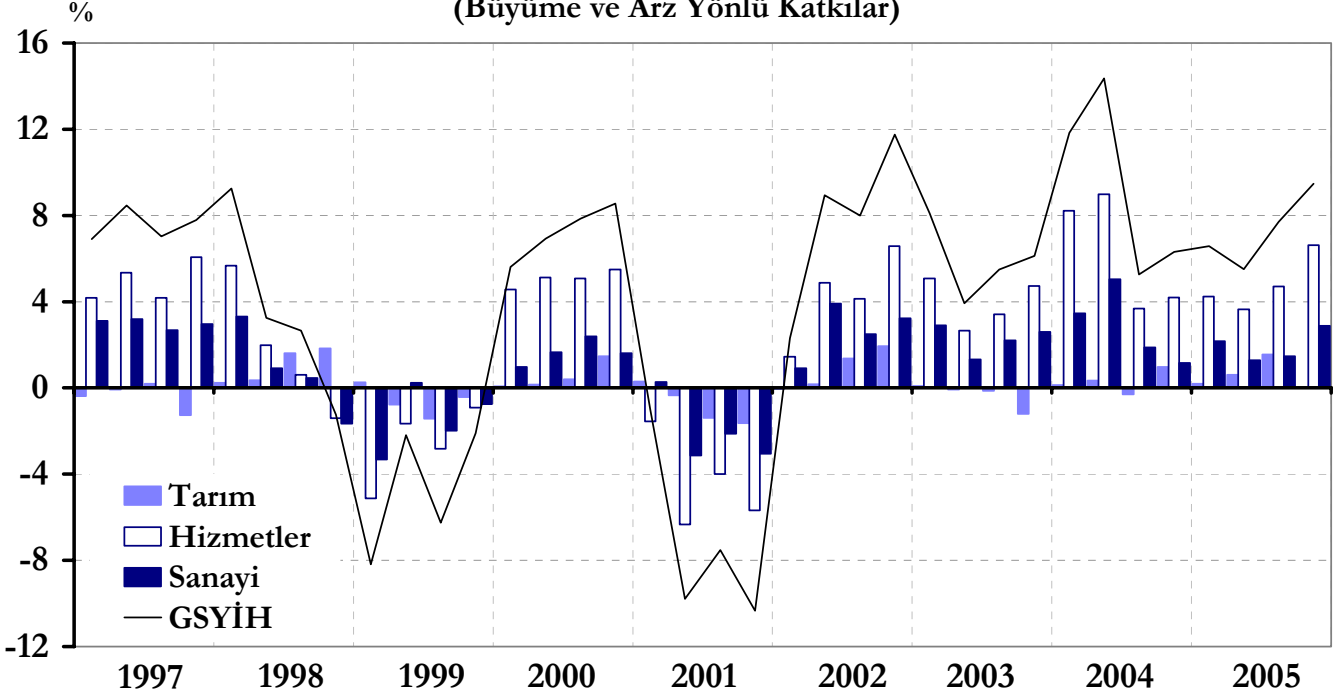

* Endeksteeki artış TL'nin reel olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Kaynak: TCMB

GSYİH

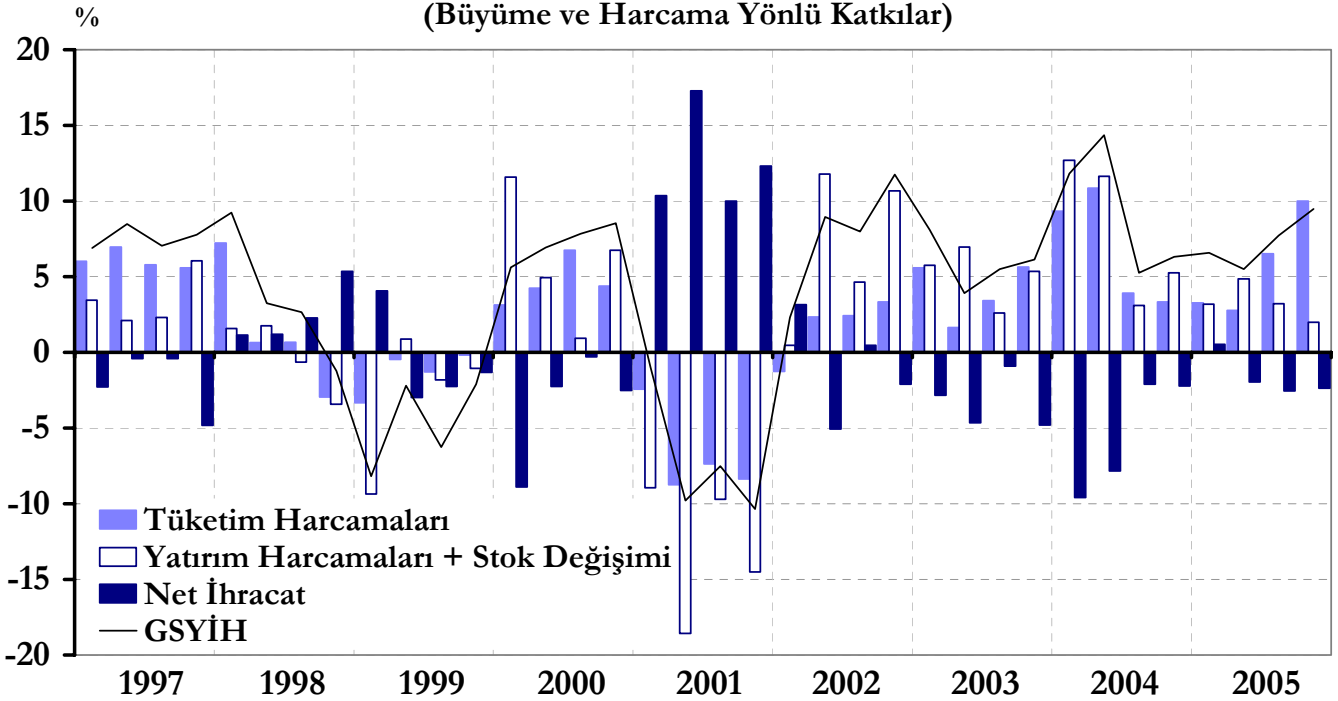
(Büyüme ve Arz Yönlü Katkılar)

Kaynak: TÜİK

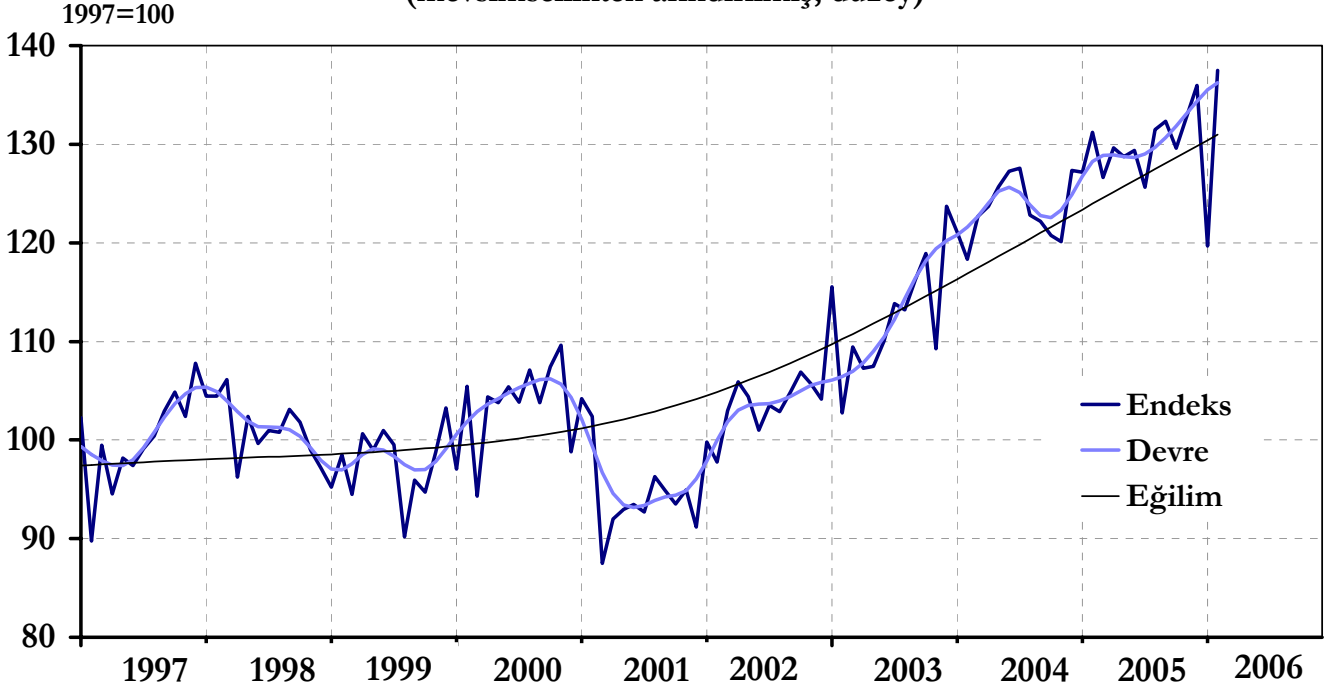
GSYİH

(Büyüme ve Harcama Yönlü Katkılar)

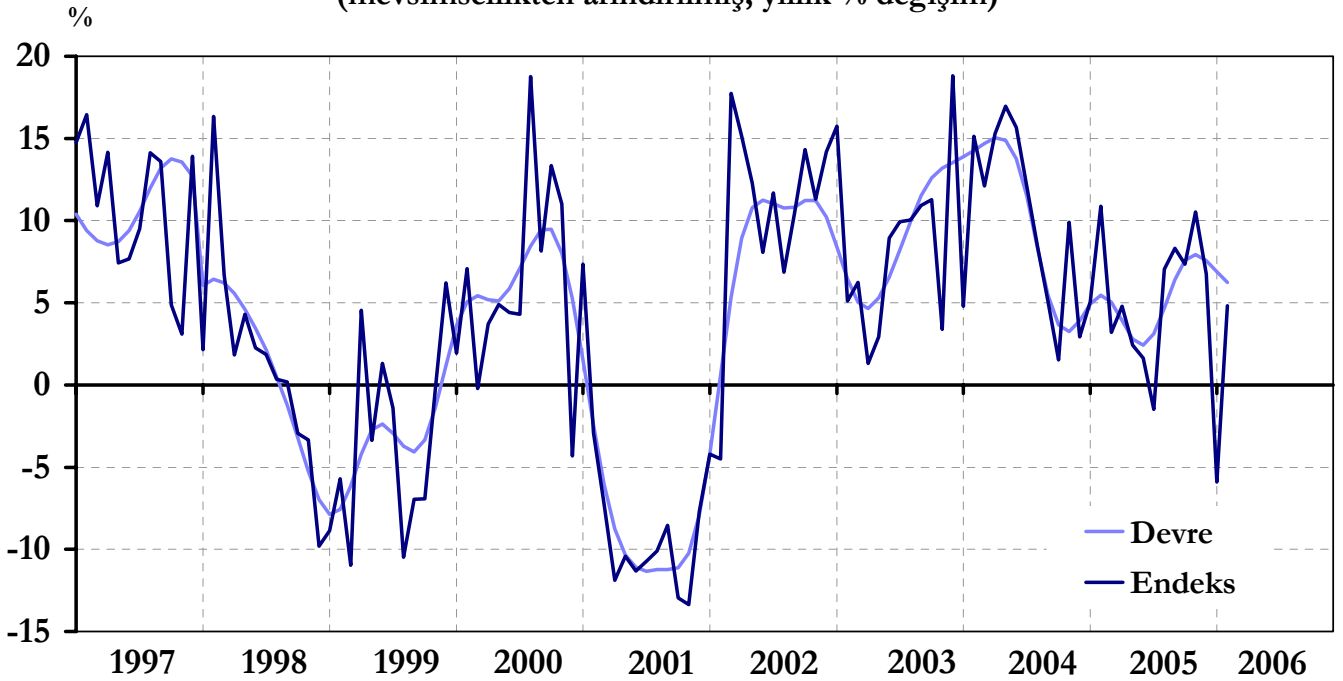
Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksi
(mevsimsellikten arındırılmış, düzey)

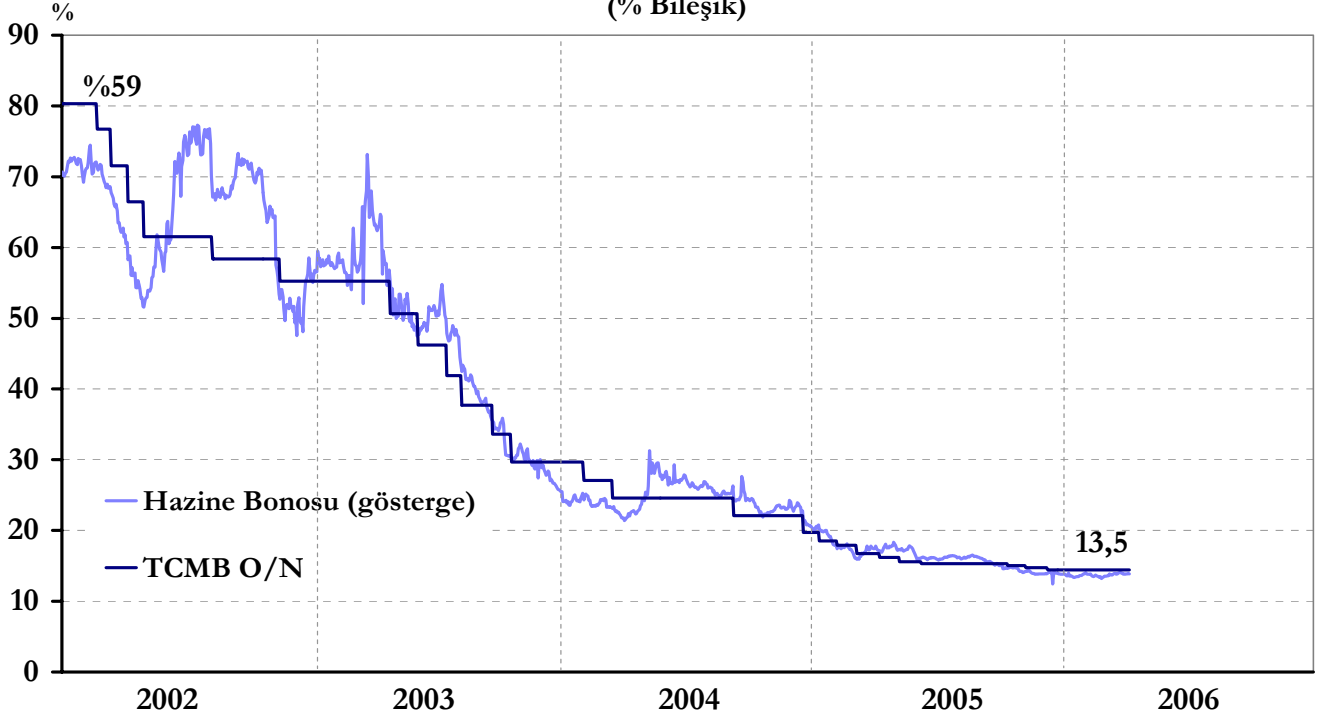
Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

Sanayi Üretim Endeksi
(mevsimsellikten arındırılmış, yıllık % değişim)

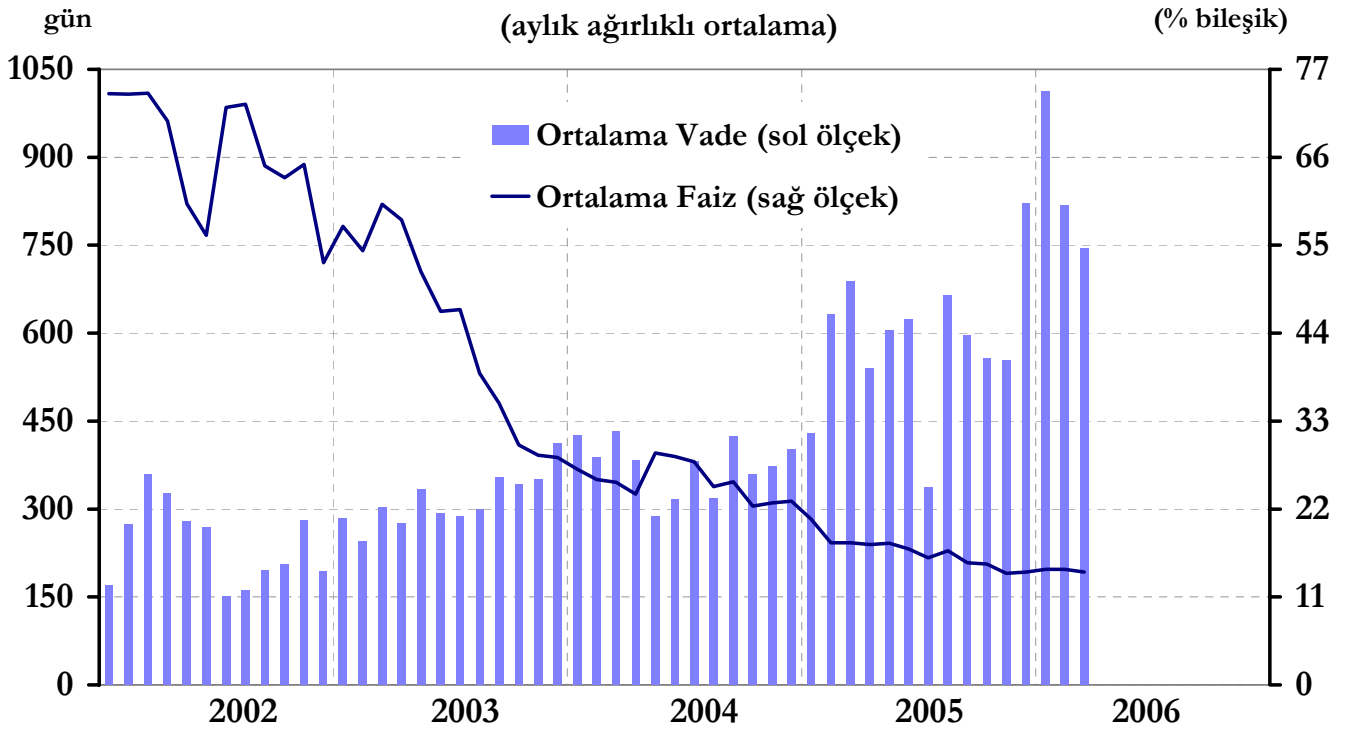
Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

Faiz Oranları
(% Bileşik)

Source: Hazine, TCMB

Hazine İhaleleri
(aylık ağırlıklı ortalama)

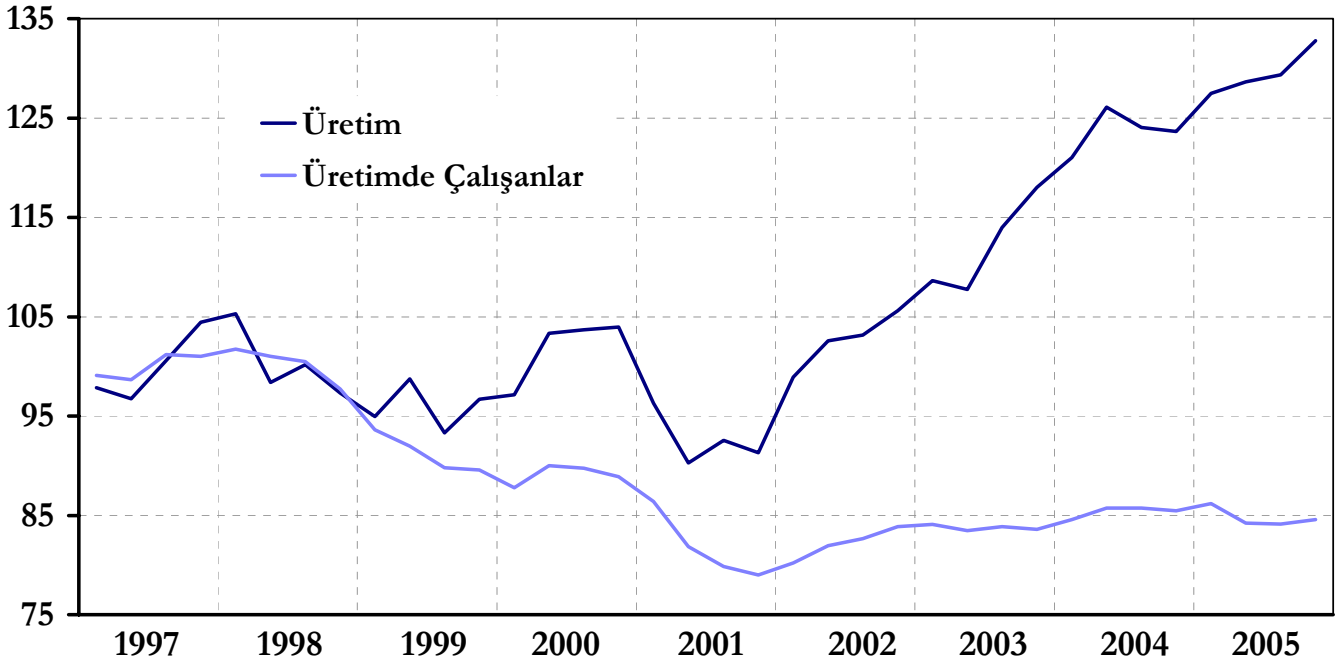

Kaynak: Hazine

İmalât Sanayii

(mevsimsellikten arındırılmış)

1997=100

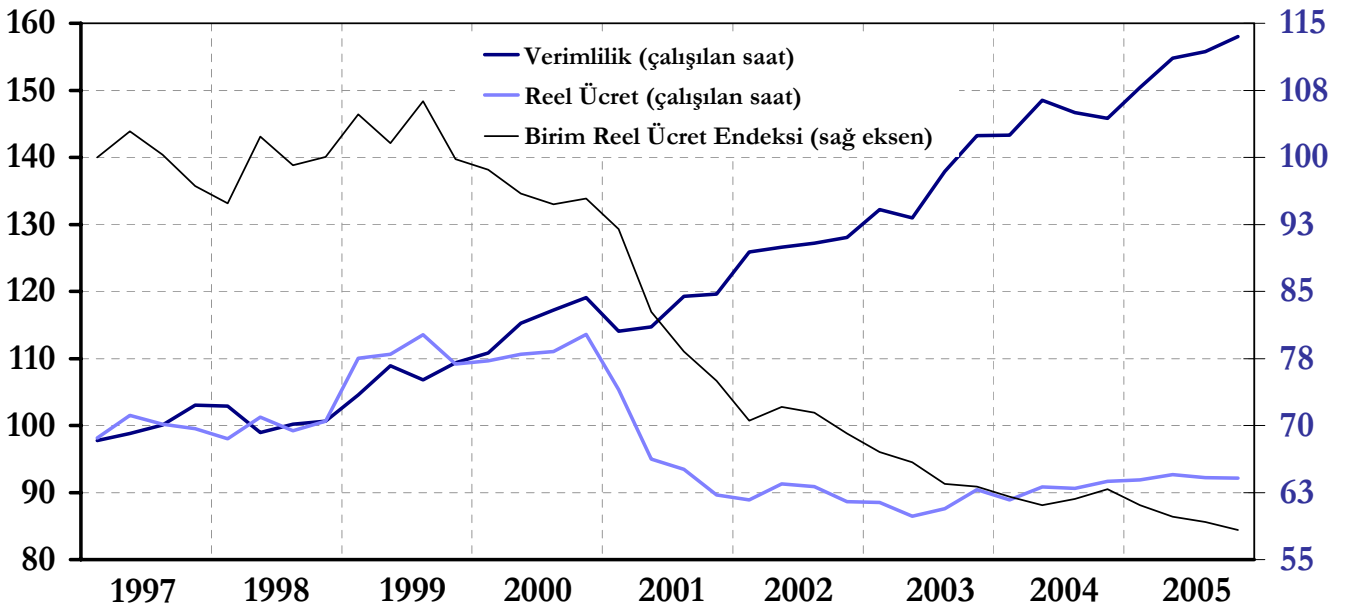

Kaynak: TÜİK

İmalât Sanayii

(mevsimsellikten arındırılmış)

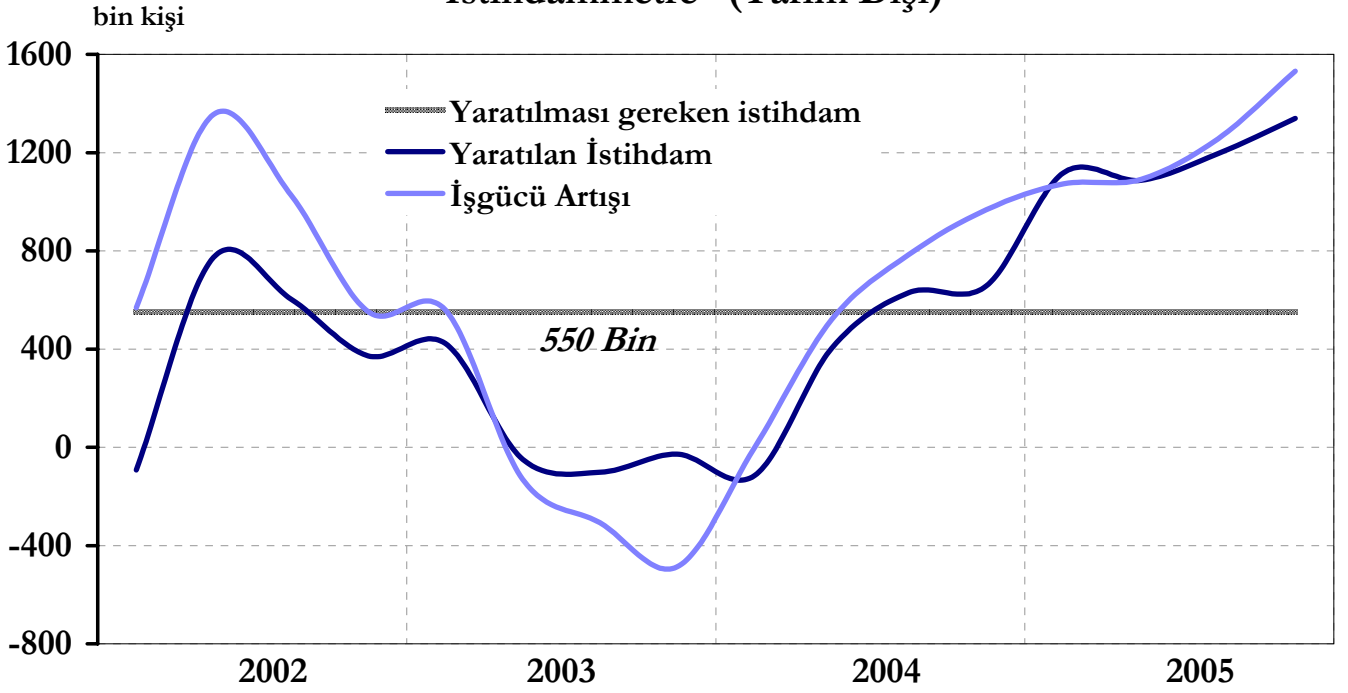
1997=100

Birim reel ücret endeksi, çalışılan saat başına reel ücret endeksi ile çalışılan saat endeksinin çarpımının üretim endeksinde bölünmesiyle oluşturulmuştur.

Kaynak: TÜİK, TCMB

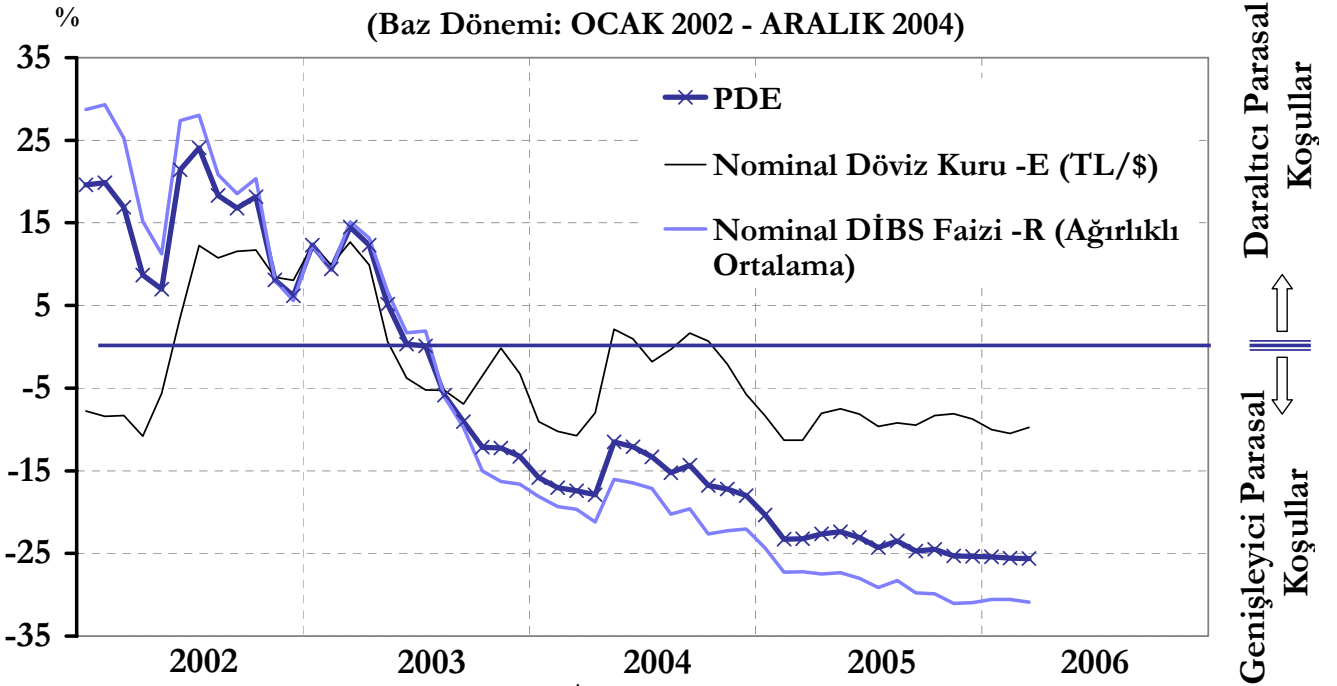
İstihdammetre* (Tarım Dışı)

* Yıllıklandırılmış 3 aylık değişim (Bin Kişi)

Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

Parasal Durum Endeksi*
(Baz Dönemi: OCAK 2002 - ARALIK 2004)

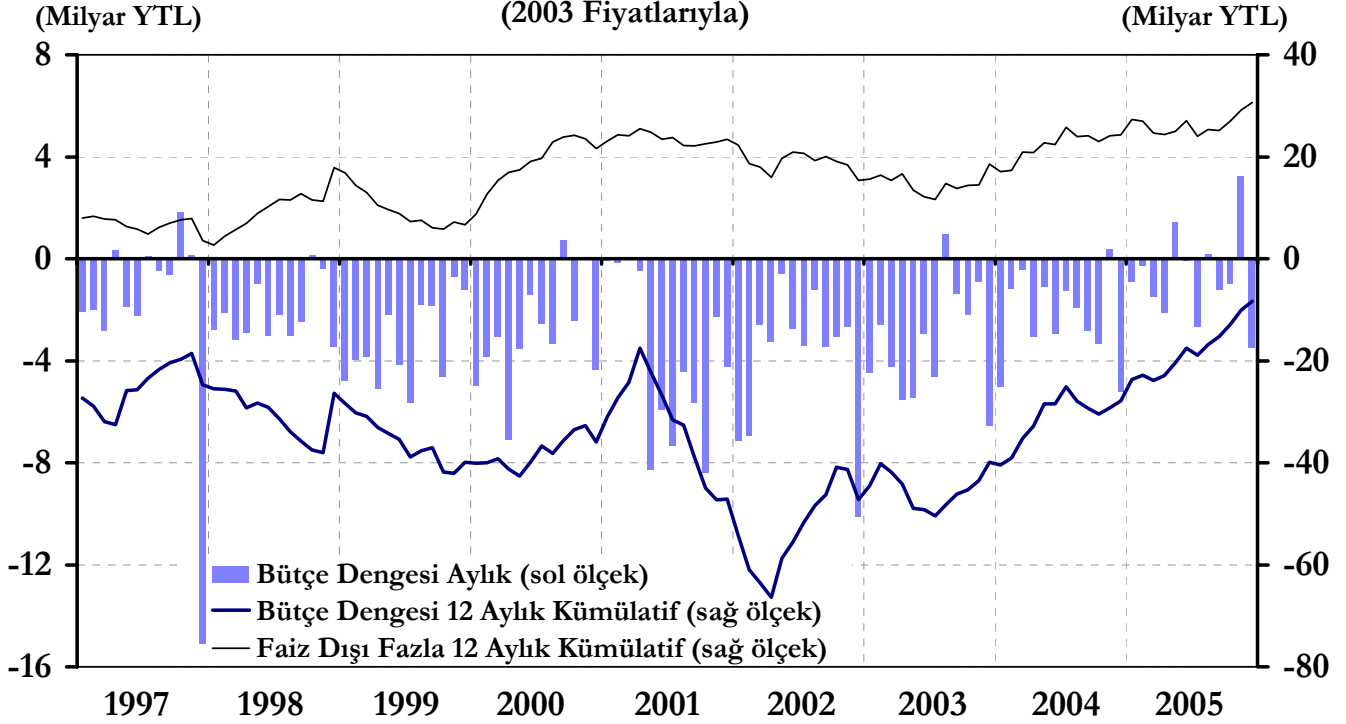

Sıfır eksenini, baz dönemine ait ortalama döviz kuru ve DİBS faizini temsil etmektedir.

Kaynak: TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

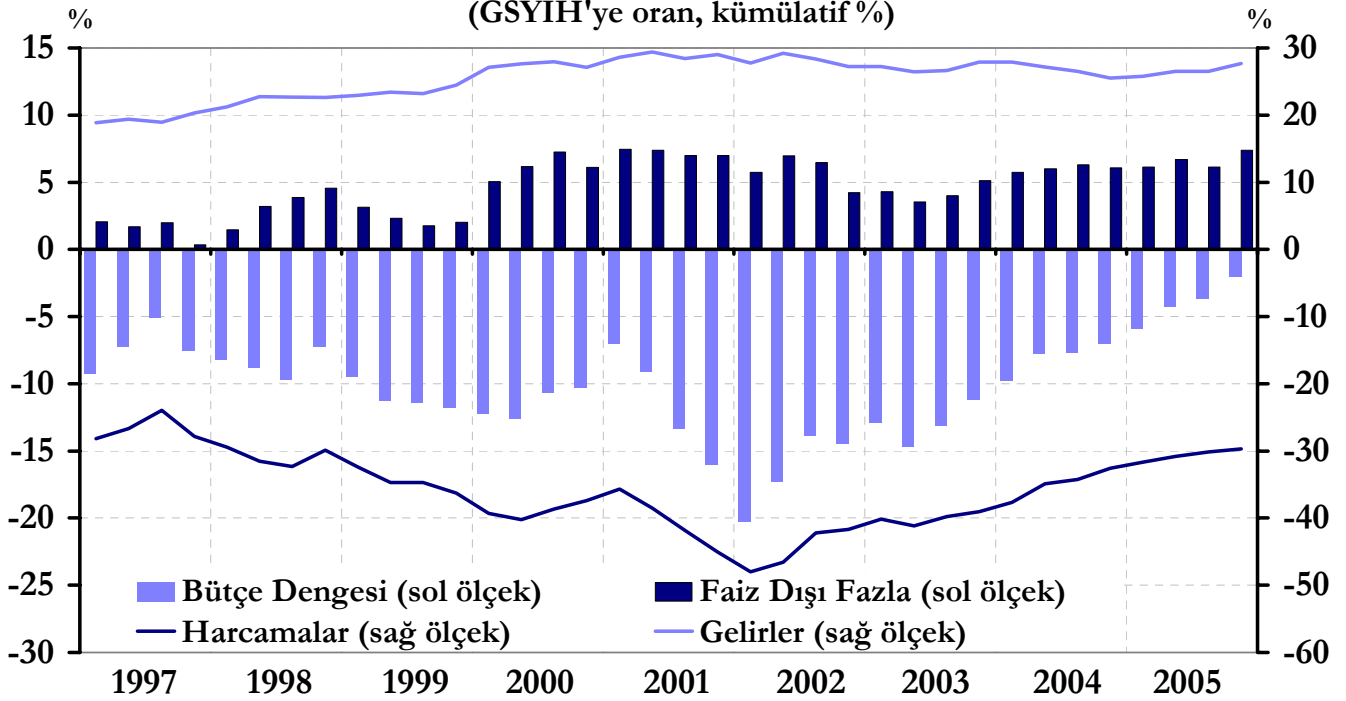
* $PDE_t = W_R(R_t - R_0) + W_E(E_t / E_0)$
 $W_R:W_E = 0.75:0.25$

Konsolide Bütçe
(2003 Fiyatlarıyla)

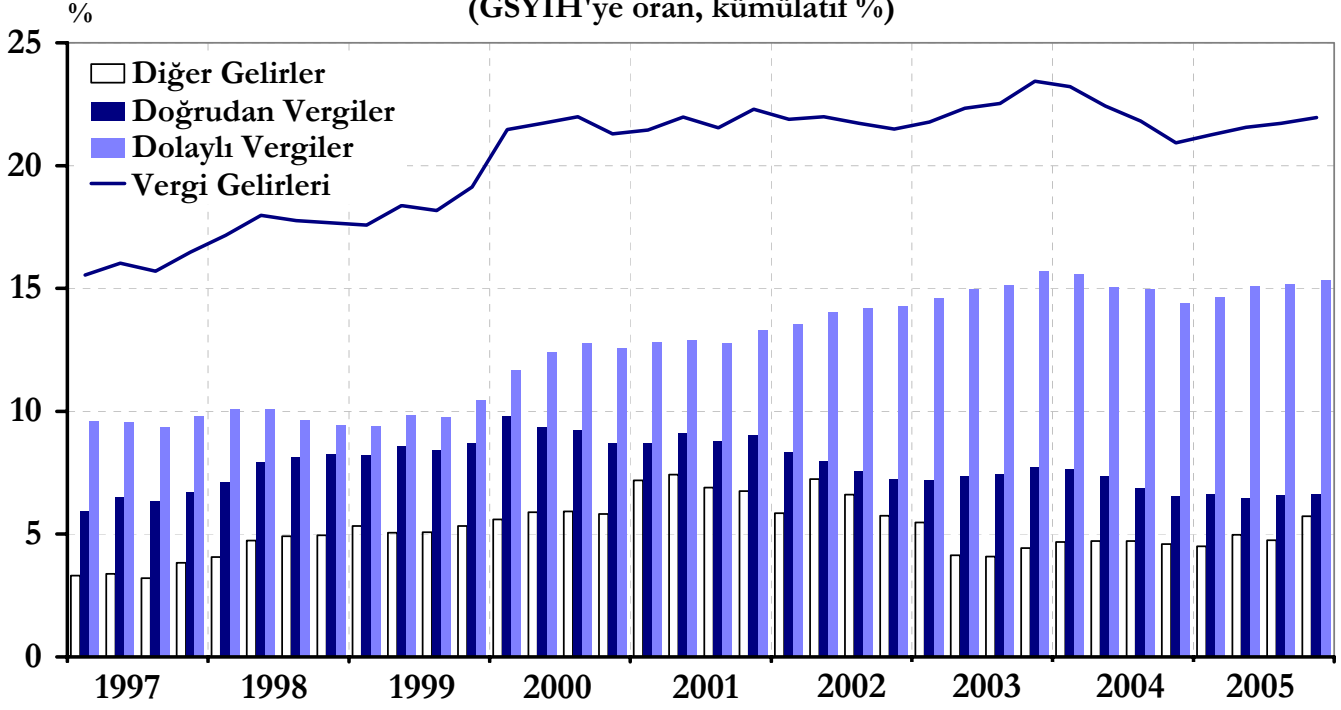
Kaynak: Hazine

Konsolide Bütçe
(GSYİH'ye oran, kümülatif %)

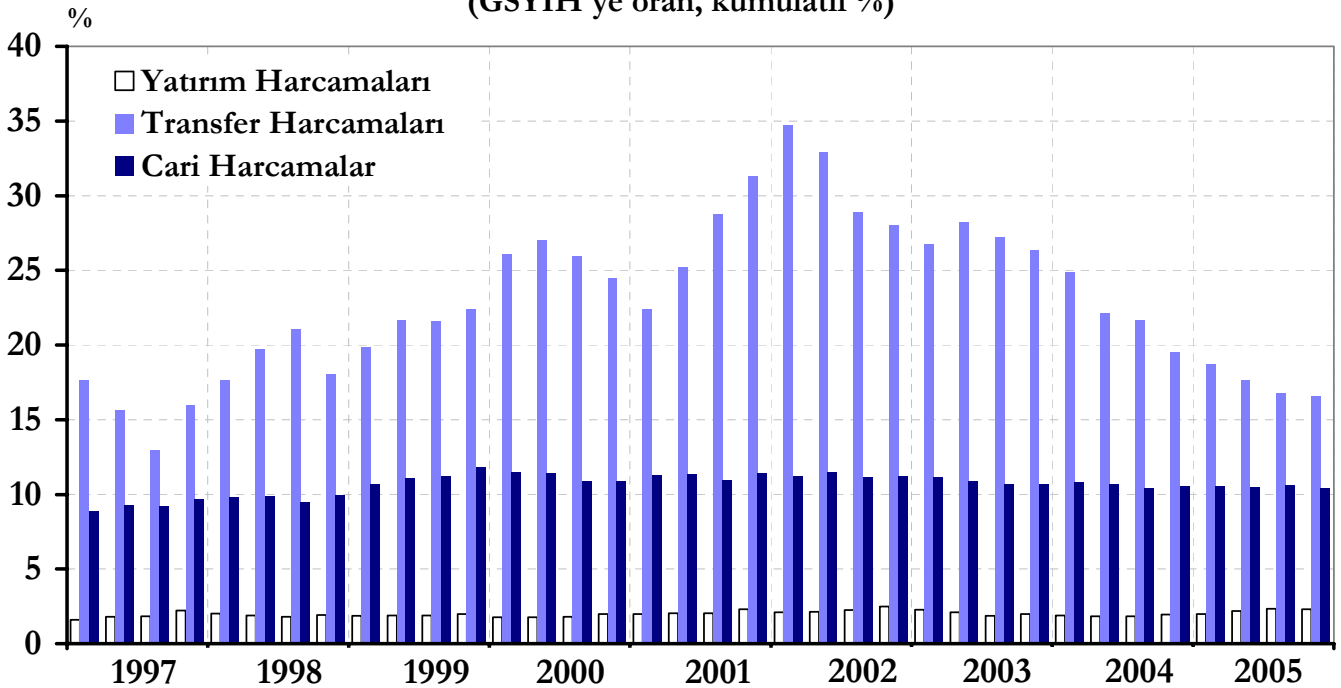
Kaynak: Hazine

Konsolide Bütçe Gelirler
(GSYİH'ye oran, kümülatif %)

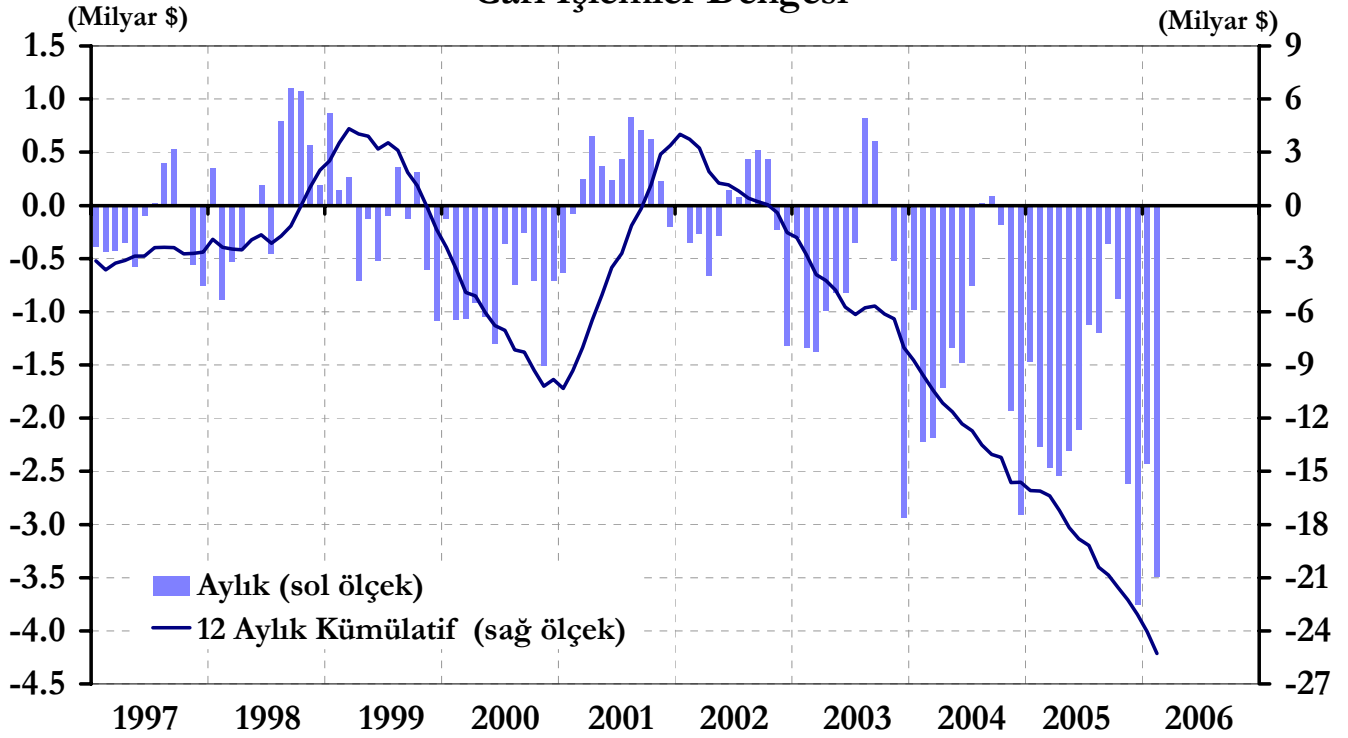
Kaynak: Hazine

Konsolide Bütçe Harcamalar
(GSYİH'ye oran, kümülatif %)

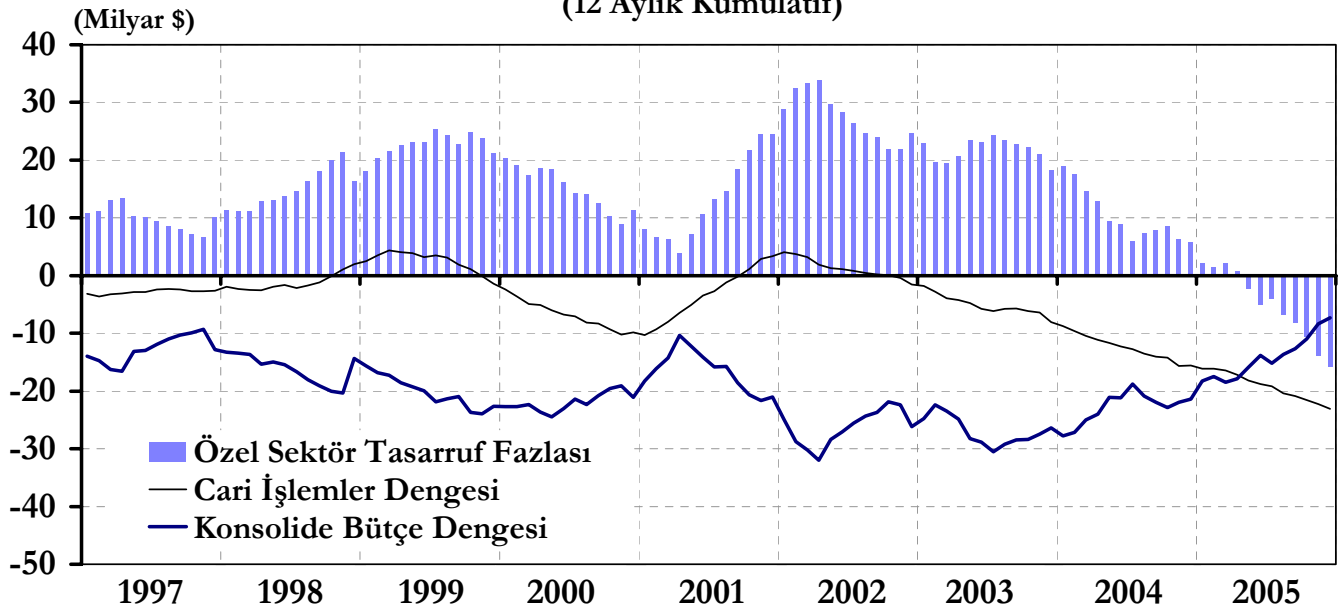
Kaynak: Hazine

Cari İşlemler Dengesi

Kaynak: TCMB

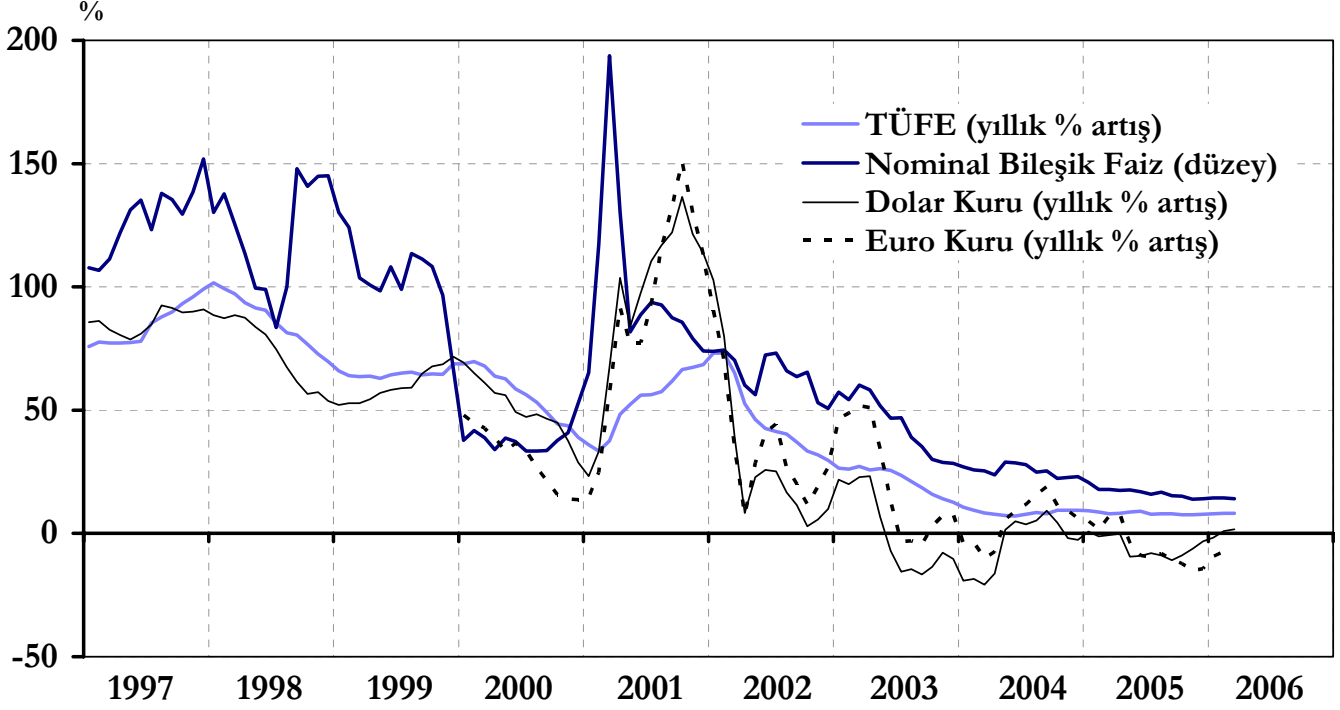
Yatırım-Tasarruf Dengesi* (12 Aylık Kümülatif)

(*) Toplam Kamu Kesimi Tasarruf Açığı verisinin aylık olarak izlenememesi nedeniyle, Konsolide Bütçe Açığı göstere olarak kullanılmıştır. Özel Sektör Net Tasarruf göstergesi ise Konsolide Bütçe Açığı ve Cari İşlemler Dengesi verilerinin toplamı olarak hesaplanmıştır.

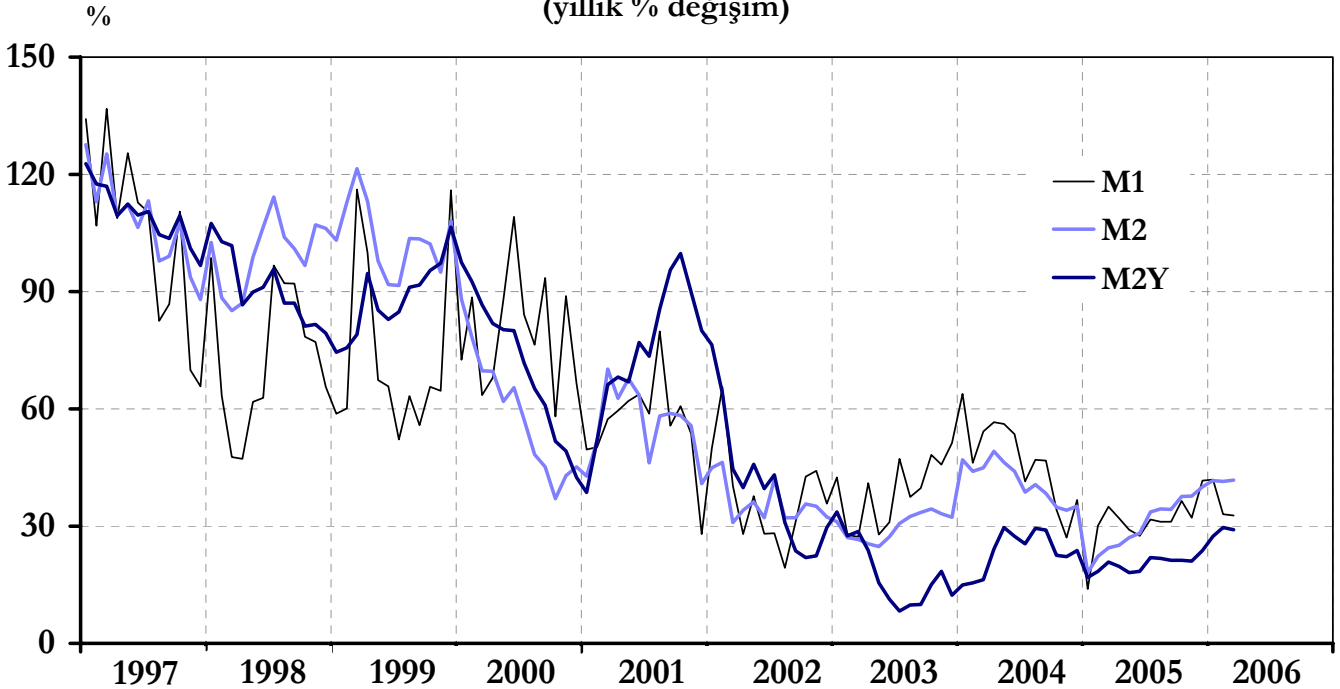
Kaynak: TCMB, Hazine

Enflasyon, Nominal Faiz ve Kurlar

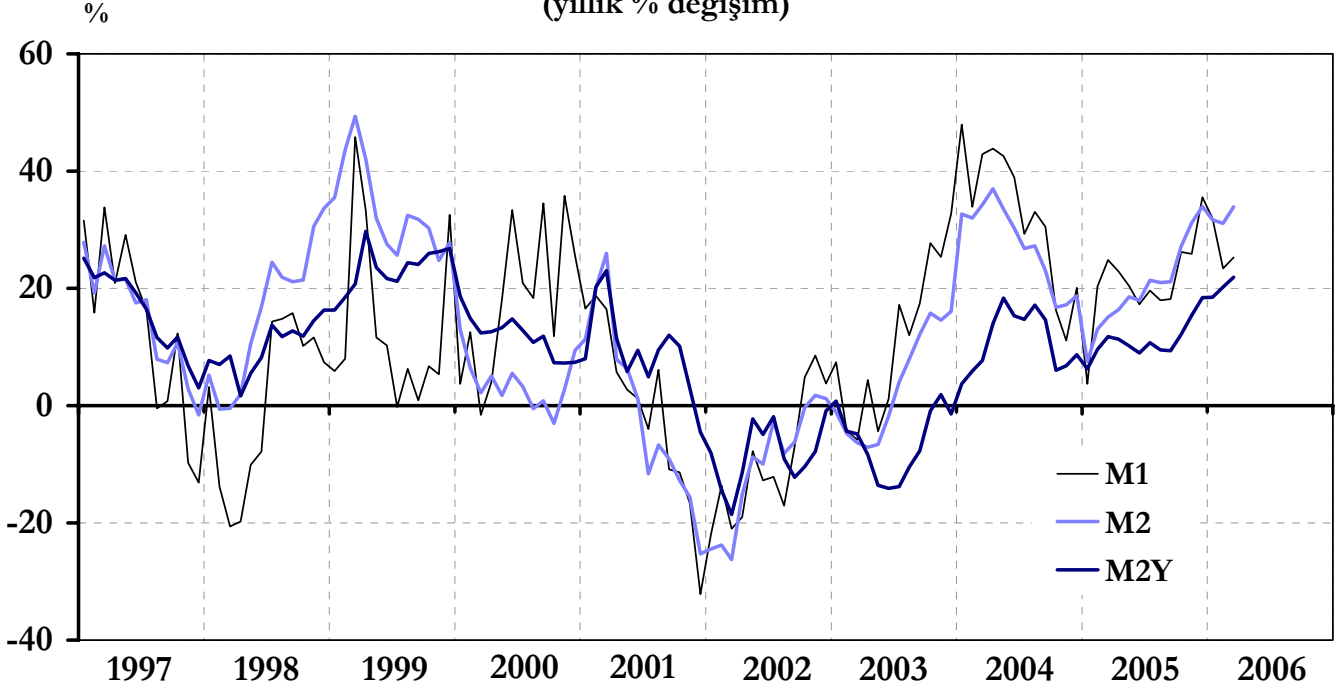
Kaynak: TÜİK, TCMB

Nominal Para Arzları
(yılılık % değişim)

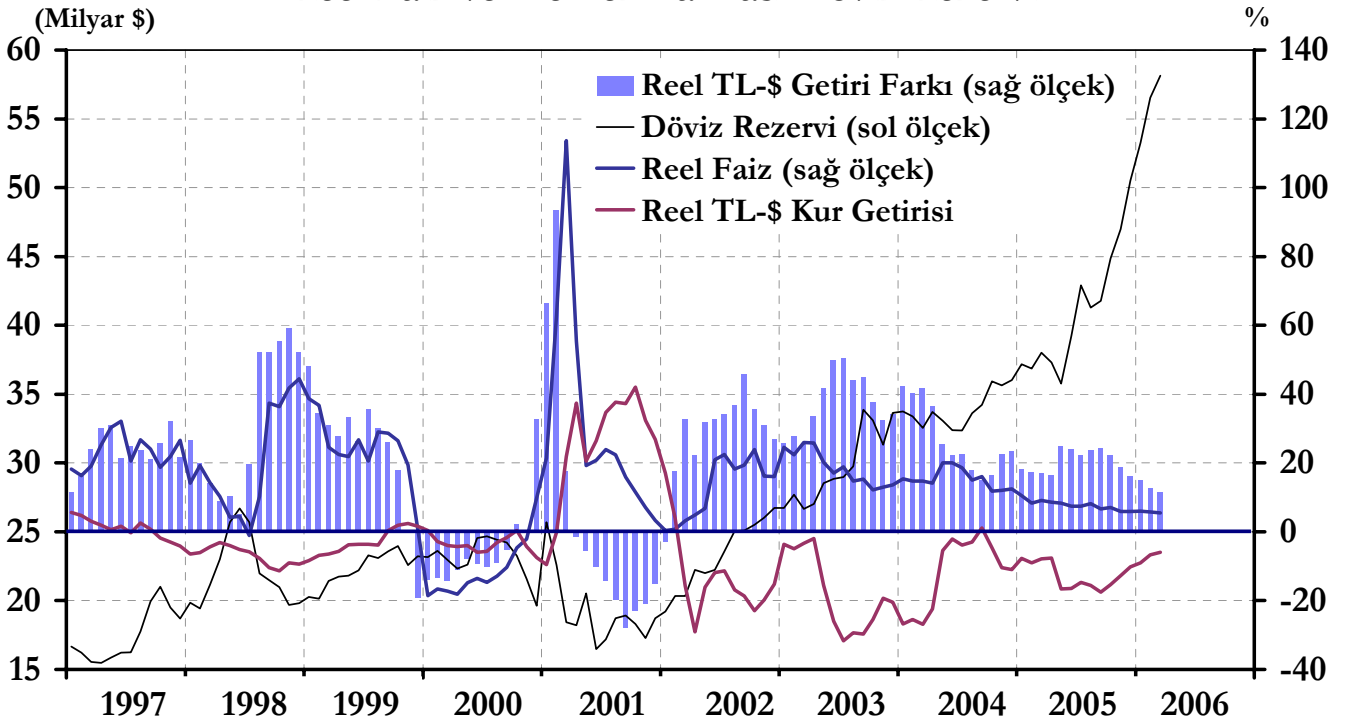
Kaynak: TCMB

Reel Para Arzları
(yıllık % değişim)

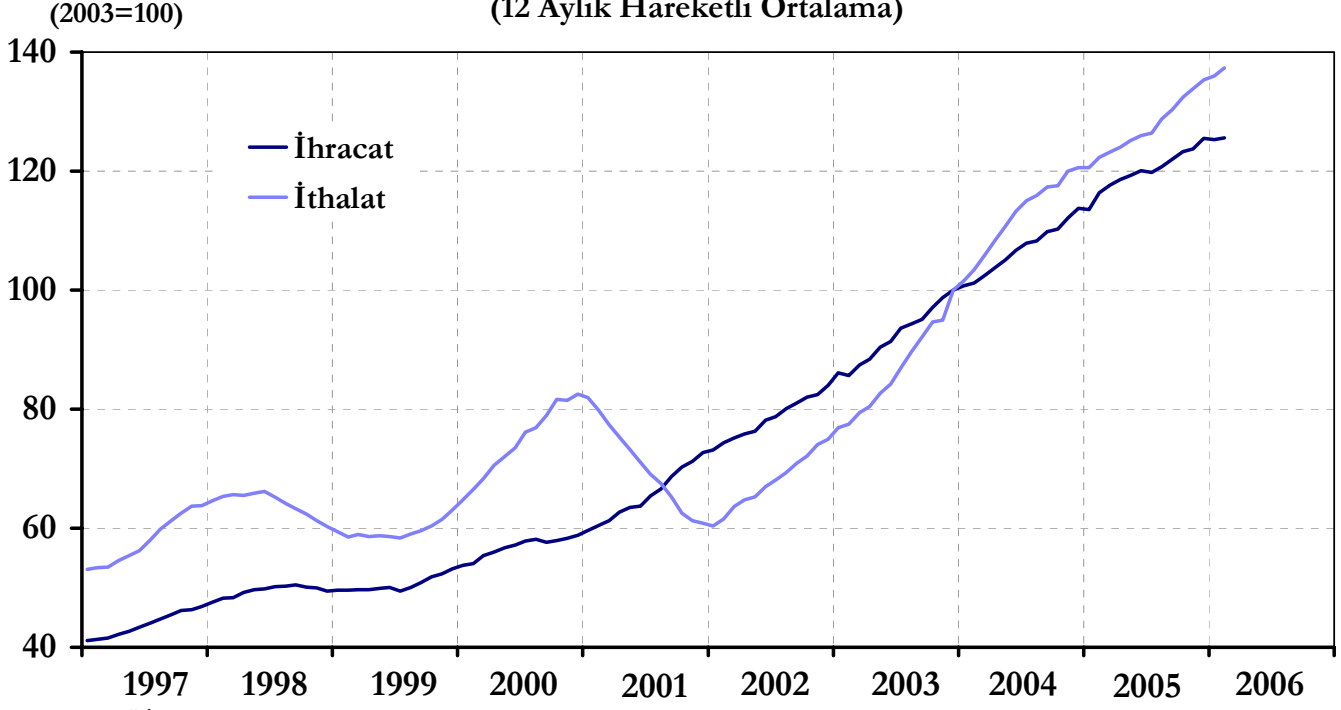
Kaynak: TCMB

Reel Faiz ve Merkez Bankası Döviz Rezervi

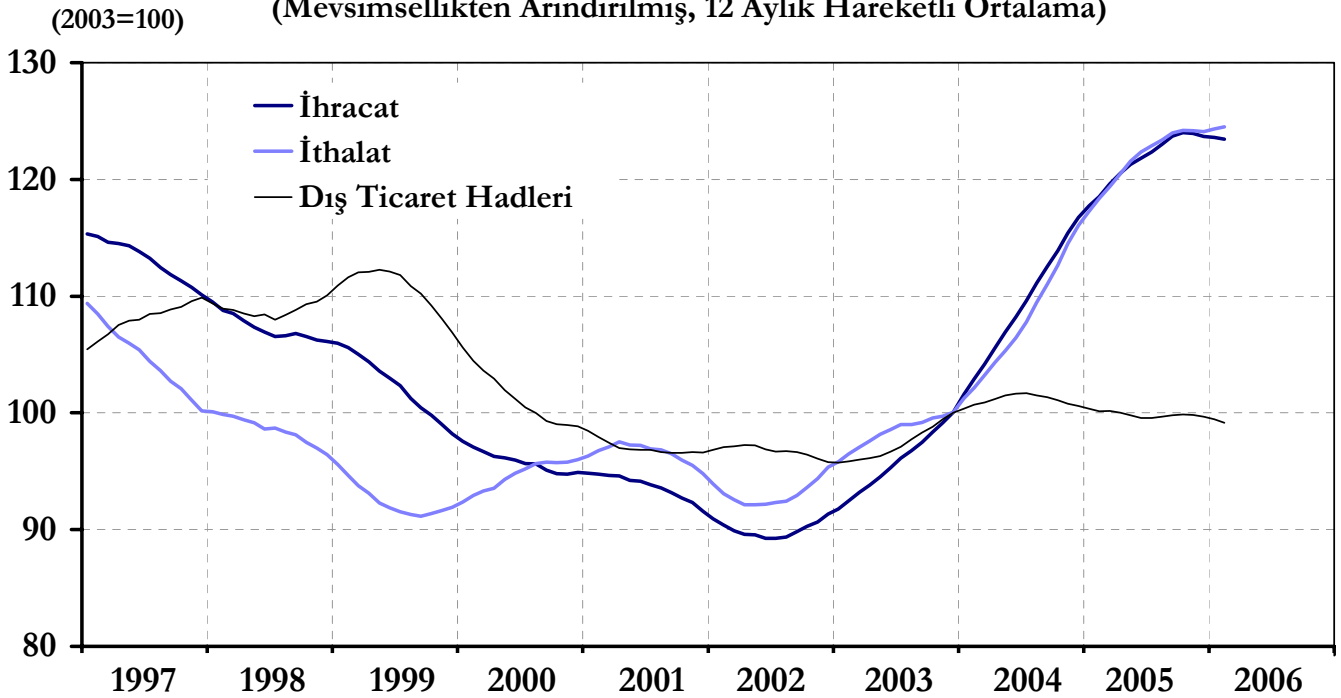
Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Miktar Endeksleri
(12 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret Hadleri ve Fiyat Endeksleri
(Mevsimsellikten Arındırılmış, 12 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

TÜSİAD MAKROEKONOMİK SENARYO (Üç aylık ve yıllık ortalamalar)													Hükümet Programı			
	2004			2005			2006						Yüksek			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Yüksek	Q1	Q2	Q3	Q4	Yüksek	Q1	Q2		Q3	Q4	Yüksek
GELİR, FİYAT ve VERİMLİLİK*																
GSMH(sabit fiyatlarla)	12.4	14.4	4.7	6.6	9.9	5.3	3.4	7.3	10.2	7.6	5.5	6.5	5.1	5.0	5.5	5.0
GSYİH(sabit fiyatlarla)	10.1	13.4	4.5	6.3	8.9	4.8	4.2	7.0	9.5	7.4	5.5	6.5	5.1	5.0	5.5	5.0
Enflasyon (TÜFE)**	14.1	9.3	9.5	9.7	10.6	8.6	8.6	7.9	7.6	7.7	8.1	7.6	7.1	6.1	7.2	5.0 (a)
Verimlilik (Çalışılan Saat Başına)	8.5	13.6	6.4	1.6	7.4	5.1	4.3	6.1	8.4	6.0	6.5	5.5	4.5	4.0	5.1	
KONSOLİDE BÜTÇE																
Konsolide Bütçe Geliri (milyar YTL)	23.9	26.0	30.0	30.1	109.9	28.3	33.2	34.0	39.3	134.8	38.3	39.0	40.0	42.5	159.8	160.3
Konsolide Bütçe Gideri (milyar YTL)	30.8	33.6	36.5	39.3	140.2	31.3	34.0	38.3	40.8	144.6	39.4	40.0	45.0	50.0	174.4	174.3
Konsolide Bütçe Dengesi (milyar YTL)	-7.0	-7.6	-6.5	-9.2	-30.3	-3.0	-0.9	-4.3	-1.5	-9.7	-1.0	-1.0	-5.0	-7.5	-14.5	-14.0
Faiz Harcamaları (milyar YTL)	14.9	14.8	15.6	11.3	56.5	11.9	11.5	11.8	10.4	45.7	11.3	11.4	11.6	11.2	45.5	46.3
Faiz Dışı Bütçe Dengesi (GSYİH'ye oran, %)					6.1					7.4					5.6	6.0
Kons.Büt.Dengesi(GSYİH'ye oran, %)					-7.0					-2.0					-2.6	-2.6
DÖVİZ KURLARI																
Nominal Döviz Kuru (YTL/\$)	1.326	1.450	1.472	1.439	1.422	1.322	1.358	1.335	1.355	1.342	1.325	1.347	1.383	1.430	1.371	1.42
Nominal Döviz Kuru*	-19.5	-3.8	6.0	0.1	-4.9	-0.3	-6.4	-9.3	-5.8	-5.6	0.3	-0.8	3.6	5.9	2.2	2.2
Nominal Döviz Kuru (YTL/€)	1.658	1.747	1.799	1.862	1.767	1.734	1.711	1.628	1.603	1.669	1.594	1.653	1.715	1.795	1.689	1.689
Nominal Döviz Kuru*	-6.2	2.3	15.1	8.7	4.7	4.6	-2.1	-9.5	-13.9	-5.5	-8.1	-3.4	5.3	11.9	1.2	1.2
Real Efektif Döviz Kuru (1995=100)**	150.1	142.7	139.6	141.4	143.5	153.8	154.9	162.0	169.3	160.0	173.0	169.0	164.0	158.0	166.0	166.0
Real Efektif Döviz Kuru*	23.2	5.9	-5.7	0.1	5.1	2.5	8.5	16.1	19.7	11.5	12.5	9.1	1.2	-6.7	3.8	3.8
€//\$	1.250	1.205	1.222	1.294	1.240	1.312	1.280	1.220	1.183	1.243	1.203	1.228	1.240	1.255	1.231	1.231
DİŞSAL FAİZİ																
Nominal Faiz (biletlik %)	26.0	27.1	26.0	22.7	25.5	18.8	17.4	16.0	14.4	16.6	14.3	13.8	13.3	12.2	13.4	13.4
Real Faiz (biletlik %)	10.5	16.3	15.0	11.9	13.5	9.3	8.1	7.5	6.3	7.8	5.8	5.8	5.7	5.7	5.8	5.8
DIŞ TİCARET ve CARI İŞLEMLER																
İthalat (cif milyar \$)	20.9	24.4	25.1	27.1	97.5	25.7	29.3	30.2	30.8	116.0	29.0	31.5	32.0	32.5	125.0	124.4
İhracat (fob, baval tic. hang. milyar \$)	13.5	15.5	16.0	18.1	63.1	17.2	18.1	18.1	19.6	73.1	18.0	19.5	20.5	22.0	80.0	79.0
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-7.4	-8.9	-9.1	-9.0	-34.4	-8.5	-11.1	-12.1	-11.2	-42.9	-11.0	-12.0	-11.5	-10.5	-45.0	-45.4
Gözetmeyen Kalemler (diğer car) (milyar \$)	2.0	4.3	8.5	4.0	18.8	2.3	4.2	9.4	4.2	20.1	1.5	5.0	9.0	4.5	20.0	22.0
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-5.4	-4.5	-0.7	-5.0	-15.6	-6.2	-7.0	-2.7	-7.0	-22.9	-9.5	-7.0	-2.5	-6.0	-25.0	-22.0
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'ye oran, %)					-5.2					-6.3					-6.2	-5.8
İthalat (cif*)	45.6	48.1	36.1	35.3	40.7	23.0	20.0	20.4	13.7	19.0	12.7	7.6	5.9	5.4	7.7	8.2
İhracat (fob, baval tic. hang)*	30.2	37.1	31.1	35.4	33.6	27.7	16.9	13.5	8.2	15.8	4.4	7.5	13.1	9.6	9.4	9.1
İstatik manâ rakamlar TÜSİAD tahminidir.																
(*) Bir önceki yıl aynı dönemine göre yıllık yüzde değişimi gösterir.																
(**) Real efektif döviz kuru endeksindeki artış YTL'nin dolar karşısında diğer kazançlarını göstermektedir.																
(***) TÜSİAD 2006 yılsonu enflasyon tahmini %5.8' dir.																
(a) Yılı ortası değeri.																

TÜSİAD: Meşrutiyet Caddesi 74, Tepebaşı 34420, İSTANBUL. Tel: (0212) 249 54 48 – 249 07 23 Fax: (0212) 249 13 50

TÜSAD Adına Sahibi: Ömer Sabancı **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür:** Ümit İzmen

Yayın Kurulu: Ömer Sabancı, Ömer Aras, Haluk Tükel, Ümit İzmen, Eren Ocakverdi, Onur Varol, Dilek Örnek, Zeynep Emre

Yapım: Eren Ocakverdi, Onur Varol

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME'nin 12. sayısı Nisan ayı itibarıyla bilinen son rakamlara ve tahminlere dayandırılarak hazırlanmıştır.

Tüm hakları saklıdır. © TÜSİAD 2006

TÜSİAD-T/2006-04-18